МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра економіки, організації та управління підприємствами

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до випускної кваліфікаційної роботи

на тему: Стратегія управління оборотними ресурсами підприємства та обґрунтування пропозицій щодо підвищення її ефективності

Виконала студентка 2 курсу,
групи: ЕП-22ск
спеціальності 051 «Економіка»
Морозова Єва Сергіївна

Керівник: Турило А.А.
Рецензент: Бондарчук О.М.

Кривий Ріг
2024 р.

КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра економіки, організації та управління підприємствами
Ступінь вищої освіти бакалавр
Спеціальність 051Економіка

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Зав. кафедри ЕОУП,
доц._____
_____
«____» _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ
на випускну кваліфікаційну роботу студенту
Морозовій Єви Сергіївни

(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи: Ефективність використання оборотних активів та обґрунтування пропозицій щодо ефективності їх використання

Керівник теми: Турило Анатолій Анатолійович, д.е.н., професор

Затверджені наказом по університету від «02» квітня 2024 №241 с

2. Строк подання студентом роботи: 10.06.2024

3. Вихідні дані до роботи: інформаційною базою для написання роботи є офіційна фінансова звітність підприємства АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» та внутрішня документації.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):робота присвячена аналізу сучасних підходам оцінювання стратегії управління оборотних ресурсів; обґрунтуванню пропозицій щодо підвищення стратегії управління оборотних ресурсів на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

5. Перелік графічного матеріалу: складові оборотних ресурсів промислового підприємства; складові управління оборотними ресурсами; етапи управління оборотних ресурсів виробничого підприємства; графіки та гістограми, що відображають ефективність використання оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД».

6. Консультанти розділів роботи:

Розділи	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 1	Турило А.А.		
Розділ 2	Турило А.А.		
Розділ 3	Турило А.А.		
Нормоконтроль	Поліщук І. Г.		

7. Дата видачі завдання : 04.04.2024

Календарний план виконання роботи

№	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Примітки
1	Співбесіда зі студентом за тематикою роботи, видача переліку рекомендованої нормативної, інструктивної бази та учбової літератури	04.04.2024	виконано
2	Збір матеріалів до випускної роботи	10.04.2024	виконано
3	Групування та аналіз зібраного матеріалу, уточнення завдань випускної кваліфікаційної роботи	17.04.2024	виконано
4	Підготовка І розділу випускної кваліфікаційної роботи та подання його керівникові	24.04.2024	виконано
5	Підготовка ІІ розділу випускної кваліфікаційної роботи та подання його керівникові	04.05.2024	виконано
6	Підготовка ІІІ розділу випускної кваліфікаційної роботи та подання його керівникові	15.05.2024	виконано
7	Перевірка на наявність академічного плагіату	24.05.2024	успішно
8	Підготовка вступної частини	29.05.2024	виконано
9	Перевірка роботи керівником та доопрацювання роботи	05.06.2024	виконано
10	Отримання відгуку керівника та рецензії	07.06.2024	виконано
11	Попередній захист роботи	10.06.2024	виконано
12	Захист роботи вЕК		

Здобувач _____Є. С. Морозова
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____А.А. Турило
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

на випускну кваліфікаційну роботу за темою «**Стратегія управління оборотними ресурсами підприємства та обґрунтування пропозицій щодо підвищення її ефективності»**

Випускна кваліфікаційна робота:83 с.,19 табл., 19 рис., 26 формул, 36 джерел, 1 додатки.

Об'єкт дослідження: стратегія управління оборотних ресурсів

Мета роботи: розробка методичних та практичних рекомендацій для підвищення ефективності стратегії управління оборотними ресурсами

Предмет дослідження:– теоретичні, методичні та практичні аспекти стратегії управління оборотними ресурсами

Методи дослідження: системний аналіз та узагальнення, статистичний, аналітичний, графічний та факторного аналізу.

У випускній кваліфікаційній роботі проведено аналіз сучасної літератури з питання стратегії управління оборотними ресурсами підприємства. У роботі запропоновано алгоритм аналізу оборотних ресурсів. Відповідно до окресленої методики, оборотні ресурси аналізують у двох напрямках, а саме досліджується стан оборотних ресурсів та стан джерел їх фінансування. Таким підхід надає можливість виконати всебічний аналіз ефективності використання трудових ресурсів.

Розроблена методика було апробована на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД». Аналіз техніко-економічних показників та ефективності використання оборотних ресурсів дозволив зробити висновок, щодо доцільності розробки заходів з стимулювання збуту. Резервом зростання збуту є зростання залишків готової продукції на складах підприємства. Пропонуємо розглянути можливість представлення продукції на полицях супермаркетів «АТБ», «Сільпо» та «Варус». Розроблено механізм реалізації продукції через окреслені супермаркети. Виходячи з розрахунків маємо, що зростання чистого доходу від реалізації продукції на 236543,92 у планового періоду призвело до зростання швидкості оборотності оборотних ресурсів. Також зростання дебіторської заборгованості призвело до вповільнення швидкості її обернення з 9,8 разів на рік до 7,9 разів на рік. Коефіцієнт оборотності грошових коштів зростає з 27,78 разів до 29,91 разів на рік, термін оборотності скорочується на 0,9233 дні. Також маємо зростання рентабельності оборотних ресурсів з 0,1216 част.од до 0,1456 част.од. Підводячи підсумок вище окреслених заходів формування стратегії підвищення ефективності використання оборотних ресурсів на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

В роботі при розрахунках використано програмний продукт Microsoft OfficeExcel.

ОБОРОТНІ РЕСУРСИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ОБОРОТНІСТЬ, АНАЛІЗ, КАНАЛИ ЗБУТУ

ЗМІСТ

ВСТУП 6
РОЗДІЛ 1. 8
ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА 8
1.1. Основи підходи до розуміння сутності та значення оборотних ресурсів у діяльності підприємства 8
1.2. Методичні підходи до оцінювання ефективності управління оборотними ресурсами підприємства 17
РОЗДІЛ 2. 29
АНАЛІЗ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ТА ОБОРОТНИХ РЕСУРСІВ НА АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» 29
2.1. Аналіз техніко-економічних показників АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» 29
2.2. Характеристика ефективності управління оборотними ресурсами підприємства на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» 40
РОЗДІЛ 3. 52
РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ РЕСУРСІВ АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД». 52
3.1. Пошук резервів підвищення ефективності використання оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» 52
3.2. Практичні аспекти провадження стратегії управління оборотними ресурсами на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» 62
ВИСНОВКИ 71
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ 75
ДОДАТКИ 79
ДОДАТОК А 80

ВСТУП

На сьогоднішній день ефективне управління оборотними ресурсами - це аспект успішного функціонування будь-якого підприємства, а, отже, і економіки в цілому. В умовах ринкової економіки кожне підприємство прагне максимально використовувати свої ресурси, а прискорення оборотності активів підприємства зменшує їхню потребу в них. Обсяг оборотних активів має бути достатнім для того, щоб виробляти продукцію в тих асортиментах, які запланувало підприємство, і в тій кількості, яка потрібна ринку.

Здійснення ефективного управління оборотними ресурсами неможливо без розуміння його структури та сутності, саме тому таку пильну увагу до цієї категорії приділено в роботах багатьох вітчизняних та іноземних вчених, серед яких Нашкерська Г.В., Ковальов В.В., Бланк І.О., Брейлі Р. та Майєрс С., Боді З. та Мертон Р. У літературі існують різні підходи до визначення сутності оборотних активів, економісти трактують їх як оборотні кошти, поточні активи, оборотний капітал і т.д.

І водночас мінімальним, яке не веде до збільшення витрат виробництва за допомогою накопичення товарних запасів. У результаті правильне управління оборотними активами надає підприємству можливості у незначній мірі залежати від кредитних джерел отримання грошових коштів та покращити свою платоспроможність. Тому питання дослідження та ефективного управління оборотними активами на підприємстві є досить актуальним.

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення та дослідження теоретичних аспектів управління оборотними ресурсами підприємства, дослідження їх стану, а також шляхи їх оптимізації.

Для досягнення поставленої мети були поставлені і вирішені наступні завдання:

- надати характеристику основних підходів до розуміння сутності та значення оборотних ресурсів у діяльності підприємства;

- розглянути методичні підходи до оцінювання ефективності управління оборотними ресурсами підприємства;

- провести аналіз техніко-економічних показників АТ «Київський вітамінний завод»;

- надати характеристику ефективності управління оборотними ресурсами підприємства на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД;

- пошук резервів підвищення ефективності використання оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»;

- розгляд практичних аспектів провадження стратегії управління оборотними ресурсами на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД».

Об'єктом дослідження є стратегія управління оборотними ресурсами підприємства.

Методи дослідження: розрахунково-аналітичний, табличний, графічний аналіз, порівняльний, вертикальний (структурний) і горизонтальний (часовий) фінансовий аналіз.

Інформаційна база дослідження: під час виконання даної роботи використовувалися праці вітчизняних вчених, методичні рекомендації, законодавчі та нормативні акти, матеріали періодичних та спеціалізованих видань, фінансова звітність підприємства АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД».

РОЗДІЛ 1.
ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Основи підходи до розуміння сутності та значення оборотних ресурсів у діяльності підприємства

Обов'язковою умовою для нормального функціонування кожного суб'єкта господарювання є раціональне та ефективне використання оборотних ресурсів. У зв'язку з цим дослідження економічної сутності оборотних активів набуває не тільки особливого наукового, а й важливого практичного значення, оскільки розуміння їх змісту визначає підхід до оцінки, ефективного формування та використання. На діяльність підприємств впливають як внутрішні, так і зовнішні фактори.

Підприємства не можуть впливати на зовнішні фактори, а тільки пристосуватися до них, а щодо внутрішніх факторів, то підприємства можуть управляти ними та коригувати для власної вигоди. Однією з основних внутрішніх проблем підприємств України є брак оборотних коштів, це пов'язано з несплаченою заборгованістю та неефективним управлінням оборотними коштами, а також недоліками у системі управління підприємством загалом.

Багато українських підприємств стикнулися з проблемою нестачі достатнього оборотного капіталу для їх стійкої роботи. Вирішення цієї проблеми вплине на доходи підприємств, якість продукції та виконуваних робіт, заробітну плату та багато іншого. Цей факт наголошує на необхідності управління оборотними коштами, що є запорукою успішної роботи підприємств

Сутність оборотних активів підприємства є однією з ключових складових його фінансової структури та ефективного управління. Оборотні активи

включають ресурси, які підприємство використовує в операційній діяльності з метою забезпечення продукції та послуг.

Розуміння сутності оборотних активів має важливе значення, оскільки вони впливають на різноманітні аспекти фінансового здоров'я та стійкості підприємства. Це охоплює такі питання, як ліквідність, рентабельність, ефективність використання ресурсів, управління ризиками та фінансовою стійкістю.

Ефективне управління оборотними активами передбачає забезпечення оптимального рівня запасів, контроль над потребами в обігових коштах, взаємозв'язок з постачальниками та клієнтами. Це вимагає не лише ретельного аналізу фінансових показників, але й врахування особливостей галузі, конкретних умов ринку та стратегічних цілей підприємства.

Враховуючи швидкі зміни в бізнес-середовищі та зростаючу конкуренцію, розуміння сутності оборотних активів набуває ще більшої актуальності. Від успішного управління цими активами залежить здатність підприємства адаптуватись до змін, забезпечувати стійкий розвиток та досягати стратегічних цілей.

Питанням висвітлення сутності оборотних активів присвячено низьку роботі вітчизняних та закордонних дослідників. При дослідженні сутності оборотних активів варто дослідити роботи економістів: Ансофф [2], Ю. Брігхем [3], Б. Коласс [4], Ю. Мездріков [5], В. Хохлов [6], І. Бланка [7], В. Кігеля [8], А. Руденка [9], Л. Лахтіонову [10] та інші.

Оборотні активи - це економічна категорія, що об'єктивно існує. Оборотні активи підприємства охоплюють різні види активів, які призначені для використання або реалізації протягом короткострокового періоду, зазвичай не більше одного року. Ці активи включають наявні грошові кошти та їх еквіваленти, які є доступними для використання без обмежень, а також інші рухомі активи, такі як запаси, незавершене виробництво та дебіторська заборгованість, які призначені для використання або перетворення в грошові

кошти протягом операційного циклу підприємства або не більше ніж протягом дванадцяти місяців після складання балансу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про увагу до проблем управління оборотними активами промислового підприємства. Вагомий науковий внесок у дослідження питань, пов'язаних з оборотними активами промислових підприємств, здійснили як зарубіжні, так і вітчизняні економісти: Бланк І. О., Базілінська О. Я., Власова Н. О., Гринюк І. М,, Демченко Т. А., Ермасова Н. Б., Нашкерська Г. В., Донін Є. О., Коваленко Л. О., Перерва П. Г., Поліщук М. П., Філімоненков О. С., Чухно І. С., Шелудько В. М. та ін. [2; 5; 7; 10–14; 18; 19; 21; 23; 25; 27]. Багато аспек-тів управління оборотними активами підпри-ємств розглядалися в роботах вчених і фахів-ців-практиків: Баранова В. Г., Гоцуляк С. М., Швець Ю. О., Шелудько В. М., Бланк І. О., Ковальов В. В., Бондаренко О. С., Поддєрьо-гін А. М. та ін. [3; 5; 6; 14; 15; 20; 26; 27].

Багатомірність категорій «оборотні активи», «оборотний капітал», «оборотні засоби» та «оборотні кошти», актуальність та складність розв'язання проблем, пов'язаних з розвитком питань управління оборотних активів підприємств в умовах конкурентного середовища, привертають увагу науковців і практиків для подальших досліджень

Так, науковці виокремлюють такі ключові компоненти поняття «оборотні активи», як гроші та їх еквіваленти, активи, майно, матеріальні цінності, грошові цінності, засоби, економічні ресурси, кошти, грошові кошти, матеріально-речовині цінності. Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що незважаючи на різноманіття визначень, деякі з них мало відрізняються одне від одного по своїй сутності [2; 11; 14; 27]. Підсумовуючи результати проведеного аналізу, пропонується під оборотними активами промислових підприємств розуміти сукупність грошових коштів та матеріальних активів, що змінюють матеріально-речовинну форму впродовж діяльності підприємства, забезпечують безперервну діяльність промислових підприємств та при-значені для реалізації чи використання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу. Важливим завданням в частині

управління оборотними активами підприємства є забезпечення оптимального співвідношення між платоспроможністю і рентабельністю шляхом підтримки відповідних абсолютних величин статей оборотних активів та їх структури. Необхідно також постійно оптимізувати співвідношення власних і позикових джерел фінансування оборотних активів. Для забезпечення безперервної роботи промислового підприємства, належного рівня фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності необхідне ефективне управління оборотними активами, що дозволить максимізувати прибуток на вложений капітал при забезпеченні стійкої та достатньої платоспроможності підприємства [4].

Теоретичний аналіз поглядів науковців на сутність управління оборотними активами показав, що управління оборотними активами промислових підприємств – це комплекс управлінських рішень забезпечення належного рівня фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності промислового підприємства, через які здійснюється взаємодія між об'єктом та суб'єктом для формування необхідного обсягу оборот-них активів та визначення структури джерел їх фінансування.

До складу оборотних активів входить сукупність елементів, що утворює оборотні виробничі фонди і фонди обігу. Для фінансування діяльності промислового підприємства великого значення має склад оборотних активів підприємств, до яких відносяться: запаси товарно-матеріальних цінностей, дебіторська заборгованість, кошти в розрахунках, грошові кошти.

Оборотні активи є активами, які залучаються та використовуються підприємством у процесі виробництва. Вони набирають економічної форми, коли їх використовують для створення продукту або перенесення вартості на цей продукт. Засоби праці, такі як машини, обладнання та інші постійні активи, не вважаються оборотними активами, оскільки вони набувають економічної форми як позаоборотні активи, що служать підтримці виробничого процесу на тривалий термін.

Склад оборотних активів виробничого підприємства представлено на рисунку 1.1

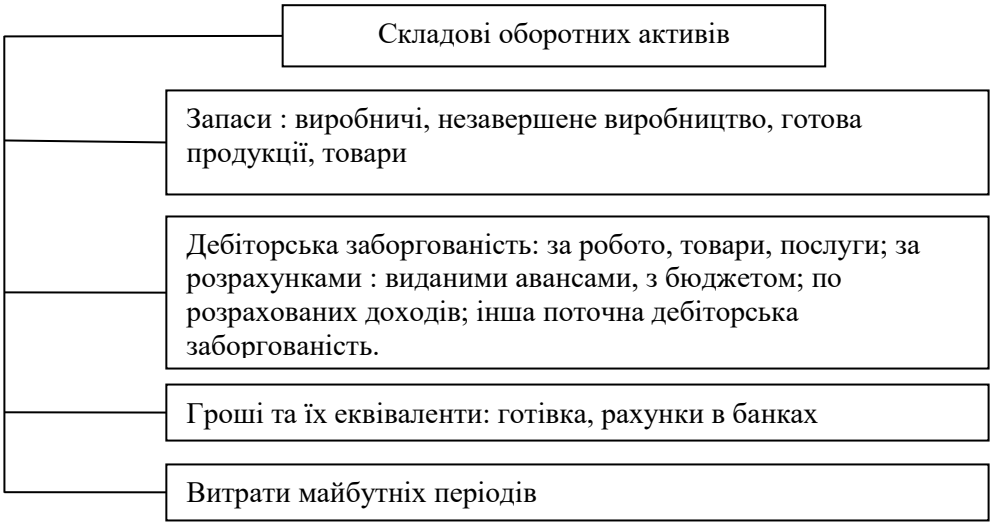

Рисунок 1.1 – Складові оборотних ресурсів промислового підприємства [11]

Управління оборотними активами виробничого підприємства є критично важливим аспектом його діяльності з бізнес-перспективи. На рисунку 1.2 наведено причини, які призводять до необхідності управління оборотними активами [12].

Рисунок 1.2 – Складові управління оборотними ресурсів [11,12]

Оптимізація ліквідності, ефективне управління оборотними активами дозволяє забезпечити достатній рівень грошових коштів та еквівалентів для покриття поточних зобов'язань підприємства. Це дозволяє уникнути проблем з недостатньою ліквідністю та забезпечує стабільну фінансову позицію підприємства [13].

Оптимізація запасів, управління оборотними активами допомагає визначити оптимальний рівень запасів сировини, матеріалів та готової продукції. Занадто

великі запаси можуть призвести до зайвих витрат на їх утримання, а занадто малі запаси можуть спричинити затримки у виробництві та втрату клієнтів. Ефективне управління дозволяє забезпечити оптимальний баланс між запасами та їх обігом [14].

Керування дебіторською заборгованістю, управління оборотними активами включає контроль за дебіторською заборгованістю, тобто невиплаченими рахунками клієнтів. Це допомагає забезпечити своєчасне відшкодування заборгованостей та уникнути проблем зі збитками, пов'язаними з несвоєчасною оплатою.

Покращення ефективності використання активів, ефективне управління оборотними активами дозволяє підприємству максимально використовувати свої ресурси [15].

Мінімізація ризиків, управління оборотними активами допомагає підприємству уникнути фінансових ризиків, пов'язаних з недостатньою ліквідністю, несвоєчасною оплатою, надмірними запасами або проблемами зі заборгованістю. Це сприяє збереженню фінансової стійкості підприємства та забезпечує його здатність впоратись з негативними зовнішніми впливами [16].

Покращення рентабельності, ефективне управління оборотними активами дозволяє підприємству збільшити свою рентабельність. Зниження непродуктивних активів та оптимізація процесів обігу ресурсів дозволяють ефективніше використовувати капітал та генерувати більше прибутку.

Підвищення конкурентоспроможності, ефективне управління оборотними активами допомагає підприємству стати більш конкурентоспроможним. Швидкий обіг активів, правильне планування запасів та забезпечення своєчасної поставки товарів або послуг сприяють задоволенню потреб клієнтів та підтриманню довгострокових взаємовідносин з ними [17].

Отже, управління оборотними активами виробничого підприємства є необхідним для досягнення фінансової стабільності, покращення рентабельності, зниження ризиків та збільшення його конкурентоспроможності на ринку. Це важливий елемент стратегічного планування та оптимізації бізнес-процесів.

Наступним кроком розглянемо алгоритм управління оборотними активами промислового підприємства (рисунок 1.3).

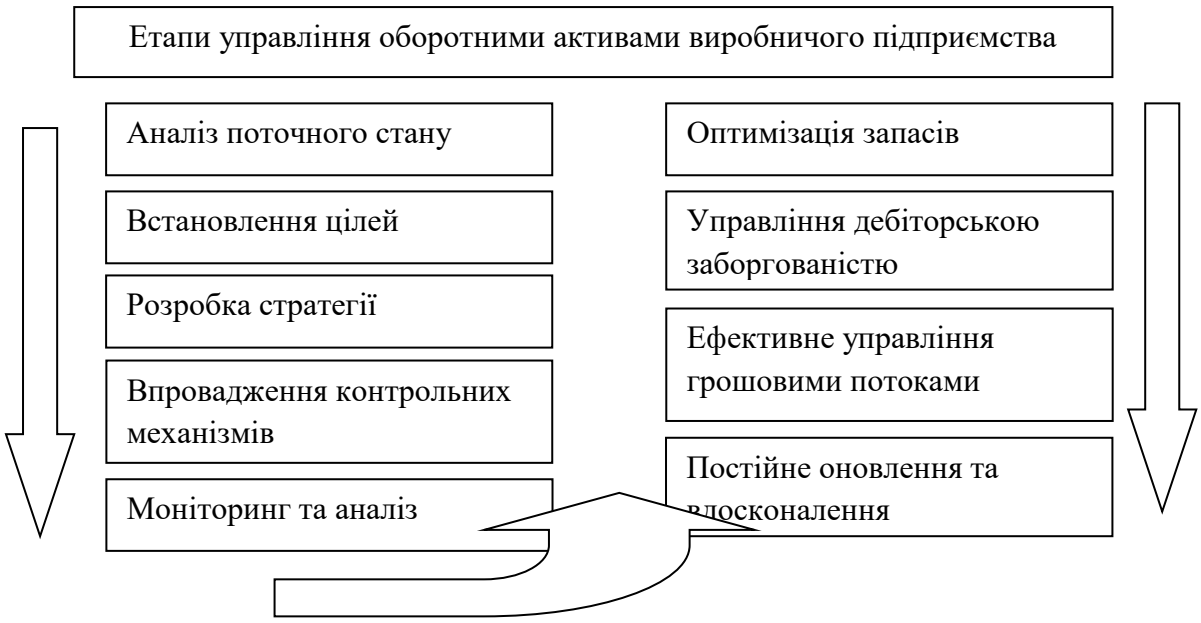

Рисунок 1.3 – Етапи управління оборотних активів виробничого підприємства [19, 20, 21, 15]

Аналіз поточного стану, проведіть детальний аналіз оборотних активів підприємства, включаючи грошові кошти, запаси, дебіторську заборгованість та інші активи. Визначте їхню вартість, обсяги та структуру. Оцініть ефективність використання активів та ідентифікуйте можливі проблемні сфери [18].

Встановлення цілей, визначте конкретні цілі управління оборотними активами, такі як зменшення запасів, покращення оборотності дебіторської заборгованості або збільшення ліквідності. Ці цілі повинні бути конкретними, вимірюванними та досяжними.

Розробка стратегії, розробіть стратегію управління оборотними активами, яка відповідає встановленим цілям. Визначте оптимальні рівні запасів, оптимальні терміни погашення дебіторської заборгованості та інші параметри, що впливають на ефективне використання активів [19].

Впровадження контрольних механізмів, встановіть систему контролю, яка дозволить відстежувати виконання стратегії управління оборотними активами.

Визначте ключові показники ефективності (KPIs), які допоможуть оцінювати результати і вчасно виявляти відхилення [19].

Моніторинг та аналіз, постійно відстежуйте та аналізуйте показники ефективності оборотних активів. Порівнюйте їх з встановленими цілями та здійснюйте корективні заходи при необхідності.

Оптимізація запасів, встановіть систему контролю та управління запасами, щоб забезпечити їх оптимальний рівень. Аналізуйте попит, прогнозуйте потребу в матеріалах та ресурсах, раціоналізуйте процеси замовлення та постачання. Забезпечте, щоб запаси були достатніми для безперебійного виробництва, але не перевищували непотрібного рівня [21].

Управління дебіторською заборгованістю, встановіть політику кредитування, терміни оплати та систему стеження за дебіторською заборгованістю. Здійснюйте періодичну перевірку стану рахунків клієнтів та вживайте заходів для своєчасного виправлення простроченої заборгованості. Встановіть ефективні процедури стягнення боргів.

Ефективне управління грошовими потоками, відстежуйте та прогнозуйте грошові потоки підприємства. Управляйте розрахунками з постачальниками та кредиторами, забезпечуючи оптимальну використання грошових коштів. Застосовуйте методи управління грошовими потоками, такі як зниження циклу операційного циклу, оптимізація умов платежів та використання фінансових інструментів [16].

Постійне оновлення та вдосконалення, здійснюйте періодичний аналіз та оцінку ефективності стратегії управління оборотними активами. Актуалізуйте її відповідно до змін в ринкових умовах, клієнтських потребах та внутрішніх процесах підприємства.

Цей алгоритм управління оборотними активами виробничого підприємства є гнучким та динамічним, враховуючи унікальні потреби та умови кожного підприємства. Важливо постійно оновлювати його відповідно до змін в економічному середовищі та стратегічних цілях підприємства.

Узагальнив підходи до управління оборотними активами у сучасних умовах господарювання [1; 3; 4; 8; 10; 12; 13; 18; 21; 26; 27] виокремили наступні етапи процесу управління оборотними активами:

1. Підготовка необхідної інформації для аналізу складу, структури і ефективності використання оборотних активів.

2. Вибір інструментів управління оборот-ними активами промислових підприємств: формування підконтрольних показників, вибір методів управління (метод коефіцієнтів, метод нормування; метод АВС; метод оптимізації).

3. Аналіз динаміки всієї сукупності оборот-них активів, які використовуються на промисловому підприємстві: розрахунок темпів змін оборотних активів по відношенню до темпів зміни обсягу реалізації продукції і послуг і до суми всіх активів.

4. Аналіз складу окремих елементів оборотних активів промислового підприємства: аналіз складу і структури запасів, дебіторської заборгованості, залишків грошових коштів.

5. Аналіз складу основних джерел фінансування оборотних активів: їх сума і питома вага в сукупному капіталі підприємства.

6. Аналіз оборотності оборотних активів в цілому і по окремих елементах, аналіз ефективності користування оборотних активів в цілому і по окремих елементам.

7. Контроль запланованих показників щодо управління оборотними активами промислових підприємств.

8. Розробка заходів щодо поліпшення ефективності використання оборотних акти-вів в цілому і по окремих елементах, таких як запаси підприємства, дебіторська заборгованість, грошові кошти.

В результаті виконання всіх етапів, визначається загальний рівень ефективності використання оборотних активів і розробляються основні напрямки, які дозволять підвищити ефективність їх використання на промисловому підприємстві при подальшому здійсненні діяльності. У сучасній практиці управління оборотними активами промислових підприємств велика

увага приділяється методам коефіцієнтів та нормування. За методом коефіцієнтів розраховуються показники, які характеризують стан оборотних активів, стан джерел формування оборотних активів (наявність власного капіталу, наявність зовнішніх джерел фінансування) та ефективність їх використання. Ефективність використання оборотних активів оцінюється на основ фінансової звітності промислових підприємств за допомогою системи показників [1; 24].

Отже, значний обсяг фінансових ресурсів, що інвестуються в оборотні активи, різноманіття їх видів і конкретних різновидів, визначальна роль в прискоренні обороту капіталу й забезпеченні постійної платоспроможності, а також ряд інших умов, визначають складність задач управлінням оборотними активами промислових підприємств. Головне завдання цього управління полягає у формуванні необхідного обсягу, оптимізації складу і забезпеченні ефективного використання оборотних активів промислових підприємств. Перспективами подальших розвідок у даному напрямку є дослідження можливості застосування основних методів управління оборотними активами на промислових підприємствах в сучасних умовах господарювання.

1.2. Методичні підходи до оцінювання ефективності управління оборотними ресурсами підприємства

Вчені виділяють декілька підходів до формування оборотних ресурсів, які відіграють важливу роль у успішному функціонуванні підприємства та його загальній діяльності:

Консервативний підхід, підхід характеризується підприємствами, які ставлять на перше місце забезпечення оборотними активами, що гарантує нормальне функціонування. Такі підприємства формують додаткові резерви матеріалів і сировини для непередбачених умов. Це дозволяє підприємству

стабільно функціонувати навіть у непередбачених умовах. Однак цей підхід може призвести до неефективного використання активів, що знижує їхню оборотність та рентабельність.

Помірний підхід, відповідно до цього підходу, на підприємстві наявні оборотні активи, які можуть повністю задовольнити поточні потреби та створюють оптимальний страховий резерв для випадків неполадок у функціонуванні. Цей підхід забезпечує розумне співвідношення між ризиком та ефективністю використання оборотних активів.

Агресивний підхід, підхід характеризується мінімізацією страхового резерву оборотних активів. У нормальних умовах цей підхід може призвести до найкращих результатів щодо рентабельності та ефективності використання оборотних активів. Однак, навіть невеликі збої в операційній діяльності можуть суттєво знизити рівень виробництва та реалізації продукції, що може призвести до великих фінансових втрат.

У сфері діяльності як зарубіжних, так і вітчизняних підприємств, існують різноманітні методи управління оборотними ресурсами, серед яких варто виділити нормування, метод АВС та оптимізацію.

На рисунку 1.3 наведено складові аналізу оборотних ресурсів підприємства.

Рисунок 1.3 - Аналіз оборотних ресурсів підприємства [32]

Незважаючи на різноманіття складу оборотних активів та впливу різних чинників, як екзогенних, так і ендогенних, на їх формування та управління, можна розробити алгоритм ефективного управління оборотними ресурсами, ґрунтуючись на системі показників.

Отже виходячи з окресленої методики, оборотні ресурси аналізують у двох напрямках, а саме досліджується стан оборотних ресурсів та стан джерел їх фінансування. Таким підхід надає можливість виконати всебічний аналіз ефективності використання трудових ресурсів.

Почнемо детальний розгляд запропонованої методики з детального розпису аналізу стану оборотних ресурсів. Для аналізу стану оборотності оборотних ресурсів доцільно використати показники, що характеризують:

склад оборотних активів (динаміка вартості оборотних активів);

структура оборотних активів.

Структура оборотних активів аналізується у розрізі додаткових показників : коефіцієнту участі запасів у оборотних активах; коефіцієнту участі дебіторської заборгованості у оборотних активах; коефіцієнту участі грошових коштів у оборотних активах та питома вага матеріальних витрат у собівартості.

Ефективність використання оборотних ресурсів почнемо аналіз з розгляду показників ефективності грошової складової та матеріальної складової.

Ефективність використання оборотних ресурсів у розрізі ефективності їх грошової складової визначається за допомогою низки коефіцієнтів:

- коефіцієнт оборотності оборотних активів (формула 1.1) та термін їх оберненості протягом року:

$$К_{ОА} = \frac{ЧДРП}{ОА_{сер}}; \quad Т_{Коа} = \frac{360}{К_{ОА}} \tag{1.1}$$

де $К_{ОА}$ – коефіцієнт оборотності оборотних активів, част.од

ЧДРП – чистий дохід від реалізованої продукції, тис. грн.

$ОА_{сер}$ – середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн

$Т_{Коа}$ – термін оборотності оборотних активів, днів на рік

- коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (формула 1.2) та термін її оберненості протягом року:

$$К_{ДЗ} = \frac{ЧДРП}{ДЗ_{сер}} ; \quad Т_{Кдз} = \frac{360}{К_{дз}} \tag{1.2}$$

де $К_{дз}$ - коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, част. од

$ДЗ_{сер}$ – середньорічна вартість дебіторської заборгованості, тис грн

$Т_{Кдз}$ - термін оборотності дебіторської заборгованості, днів на рік

- коефіцієнт оборотності грошових кошів (формула 1.3) та термін її оберненості протягом року:

$$К_{ГК} = \frac{ЧДРП}{ГК_{сер}} ; \quad Т_{Кгк} = \frac{360}{К_{гк}} \tag{1.3}$$

де $К_{гк}$ - коефіцієнт оборотності грошових кошів, част.од

$ГК_{сер}$ - середньорічна величина грошових коштів, тис. грн

$Т_{Кгк}$ - термін оборотності грошових коштів, днів на рік

- коефіцієнт завантаження визначається за формулою 1.4 Коефіцієнт завантаження оборотних коштів - це показник, який використовується для вимірювання ефективності використання оборотних активів підприємства. Цей показник вказує на те, наскільки ефективно використовуються оборотні кошти для забезпечення операційної діяльності підприємства.

$$КЗ = \frac{ОА}{РП} \tag{1.4}$$

де КЗ – коефіцієнт завантаження оборотними коштами, част.од

РП – обсягу реалізації продукції, тис. грн

Останнім показником з групи оцінювання ефективності використання оборотних ресурсів у розрізі ефективності їх грошової складової є коефіцієнт рентабельності оборотних коштів. Останній визначається за формулою 1.5

$$Р_{оа} = \frac{ЧФР}{ОА} \quad (1.5)$$

де $Р_{оа}$ - коефіцієнт рентабельності оборотних коштів, част. од.

ЧФР – чистий фінансовий результат, тис. грн

Наступним кроком розглянемо показники, що регламентують ефективність матеріальної складової використання оборотних ресурсів. Ефективність матеріальної складової використання оборотних ресурсів відображає, наскільки ефективно підприємство використовує свої оборотні ресурси, зокрема матеріальні активи, для забезпечення своєї операційної діяльності. Окреслена складова визначається шляхом аналізу різних аспектів управління матеріальними ресурсами, включаючи запаси сировини, готової продукції та готовість до виробництва. Отже пропонуємо визначити наступні показники оцінювання ефективності використання оборотних ресурсів, а саме матеріальної складової.

Почнемо з коефіцієнту оборотності запасів. Коефіцієнт оборотності товарно-матеріальних запасів відображає, скільки разів товарно-матеріальні запаси підприємства повністю обернулися за аналізований період. Показник відображає ефективність управління запасами та швидкість їх обертання у виробничих або торговельних процесах.

Розрахунок проводить за умови використання формули 1.6

$$К_{ОА}З = \frac{ЧДРП}{З} \text{ або } Т_{КоаЗ} = \frac{360}{К_{ОА}З} \quad (1.6)$$

де $К_{ОА}З$ – коефіцієнт оборотності запасів, разів на рік

З – вартість запасів підприємства, тис. грн

Наступним показником розгладнемо коефіцієнт матеріаломісткості (формула 1.7) , який відображає рівень матеріальних витрат (за винятком амортизації), які необхідні для виробництва одиниці товарної продукції. Показник розраховується як відношення суми всіх матеріальних витрат до вартості виробленої продукції. Він є важливим показником ефективності використання матеріальних ресурсів та дозволяє оцінити ефективність управління цими витратами у виробничих процесах.

$$М_м = \frac{ВП}{ВМ} \text{ або } М_м = \frac{ВП}{N} \quad (1.7)$$

де $М_м$ – матеріаловіддача, грн. на грн. (або тис грн на натуральний вимірник)

ВМ – загальні витрати на матеріали, тис. грн

ВП – вартість виробленої продукції, тис. грн

N – обсяг виробленої продукції у натуральному вимірі.

Наступним кроком розглянемо показник матеріаломісткості, як зворотній від показника матеріаловіддачі. Останній визначається за формулою 1.8

$$М_{міс} = \frac{ВМ}{ВП} \quad (1.8)$$

де $М_{міс}$ – матеріаломісткість, грн. на грн. (або тис грн на натуральний вимірник)

ВМ – загальні витрати на матеріали, тис. грн

ВП – вартість виробленої продукції, тис. грн

Наступним показником розглянемо коефіцієнт оборотності матеріалів (формула 1.9). Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів відображає, скільки разів за рік обернулися кошти, вкладені в матеріали. Показник є ключовим для оцінки ефективності управління запасами та показує, наскільки швидко матеріальні ресурси перетворюються у готову продукцію. Чим вищий коефіцієнт,

тим швидше відбувається оборот матеріальних запасів, що може свідчити про ефективність виробничих процесів та управління запасами.

$$К_{ом} = \frac{ЧДРП}{ВМ} \text{ або } Т_{Ком} = \frac{360}{К_{ом}} \quad (1.9)$$

де $К_{ом}$ - коефіцієнт оборотності матеріальних запасів, разів на рік

$Т_{Ком}$ – тривалість оборотності оборотних запасів, днів на рік

Наступним розглянемо показник закріплення матеріалів (формула 1.10), який по суті є зворотнім показником до оборотності матеріальних запасів. Показник закріплення матеріалів - це вимірювання відносної частки матеріальних ресурсів, які залишаються на складі підприємства протягом певного періоду. Він вказує на те, яка частина запасів не була використана у виробництві або реалізована і може свідчити про неефективне управління запасами.

$$К_{зм} = \frac{ВМ}{ЧДРП} \quad (1.10)$$

Наступним кроком розглянемо показники, що характеризують ризиковість оборотних ресурсів. Кажучи про ризиковість треба розкрити сутність показників ліквідності та ризиковості вкладень матеріальні ресурси. Почнемо з коефіцієнтів ліквідності.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності визначається за формулою:

$$Л_а = \frac{ГК+ПФІ}{ПЗ} \quad (1.11)$$

де $Л_а$ - коефіцієнт абсолютної ліквідності, част.од

ГК - величина грошових коштів, тис. грн

ПФІ – обсяг поточних фінансових інвестицій, тис. грн

ПЗ – обсяг поточних зобов’язань, тис. грн

Коефіцієнт покриття або проміжний коефіцієнт покриття визначається за допомогою формули 1.12

$$Л_{п} = \frac{ГК+ДЗ}{ПЗ} \text{ або } \quad Л_{п} = \frac{ОА}{ПЗ} \tag{1.12}$$

де $Л_{п}$ - коефіцієнт покриття або проміжний коефіцієнт покриття, част.од

Коефіцієнт швидкої ліквідності, визначається по формулі 1.13

$$Л_{ш} = \frac{ОА-З}{ПЗ} \tag{1.13}$$

де $Л_{ш}$ – коефіцієнт швидкої ліквідності, част. од

Частка оборотних активів з мінімальним ризиком вкладення відображає відносну частку активів підприємства, які забезпечують стабільність та низький ризик вкладення коштів. Остання включати грошові кошти, казначейські векселі та інші ліквідні активи, які легко конвертуються у готівку без значних втрат. Коефіцієнт є важливим для оцінки фінансової стійкості та ризиків підприємства.

$$Ч_{ОА} = \frac{ГК}{ОА} \tag{1.14}$$

де $Ч_{ОА}$ - частка оборотних активів з мінімальним ризиком вкладення, част.од

Частка оборотних активів з малим ризиком (формула 1.15) вкладення визначає відносну частку оборотних активів, які характеризуються низьким ризиком вкладення коштів. Це включає ліквідні активи, такі як грошові кошти, казначейські векселі та інші інвестиції, які легко конвертуються у готівку з мінімальними втратами. Коефіцієнт є важливим показником для оцінки фінансової стійкості та ризиків підприємства.

$$Ч_{ОА\ мін} = \frac{ДЗ_{баз\ сумнівної} + З_{крім\ залежних} + ГП}{ОА} \quad (1.15)$$

де $Ч_{ОА\ мін}$ - частка оборотних активів з малим ризиком вкладення, част.од

ГП – готова продукції (крім тієї що не користується попитом), тис. грн

Частка оборотних активів з середнім ризиком (формула 1.16) вкладення відображає відносну частку активів підприємства, які володіють помірним рівнем ризику вкладення коштів. Це можуть бути інвестиції в цінні папери, ринкові фонди та інші фінансові інструменти, що мають середній рівень ліквідності та ризику. Оцінка цієї частки допомагає підприємству балансувати між ризиком та доходом при управлінні своїми активами.

$$Ч_{ОА\ сер} = \frac{МШП + НЗ + ВМП}{ОА} \quad (1.16)$$

де $Ч_{ОА\ сер}$ - частка оборотних активів з середнім ризиком вкладення, част.од

МШП – вартість малоцінних та швидкозношуваних матеріалів, тис. грн

НЗ – вартість незавершеного виробництва, тис. грн

Частка оборотних активів з високим ризиком вкладення вказує на відносну частку активів підприємства, які характеризуються значним рівнем ризику вкладення коштів. Це можуть бути, наприклад, інвестиції в фінансові інструменти з високим ризиком, акції молодих компаній або інші активи, які можуть приносити великі прибутки, але також несуть великий ризик збитків. Оцінка цієї частки допомагає підприємству збалансувати ризики та доходи при управлінні своїми активами.

$$Ч_{ОА\ сер} = \frac{ДЗ\ сумнівна + З\ залежні + ГП_{що\ не\ користується\ попитом}}{ОА} \quad (1.17)$$

де $Ч_{ОА\ сер}$ - частка оборотних активів з високим ризиком, част.од

Отже нами було окреслено показники, що дозволять визначити стан оборотних ресурсів, а саме дослідити ефективність використання грошової

складової оборотних ресурсів. Також окреслено методику аналізу матеріальної складової оборотних ресурсів підприємства.

Орієнтуючись на рисунок 1.3 перейдемо до розгляду коефіцієнтів, що визначають стан джерел фінансування оборотних ресурсів. Почнемо з визначення головних показників, що дозволять зробити наведене. Для наочності пропонуємо останні зобразити у таблиці 1.2

Таблиця 1.2 – Показники, що визначають стан джерел фінансування оборотних ресурсів

Назва показника	Характеристика
склад джерел фінансування оборотних ресурсів	порівняння внутрішніх та зовнішніх джерел фінансування, а також за їх стабільністю, доступністю та вартістю
структура джерел фінансування оборотних ресурсів	вивчення внутрішніх та зовнішніх джерел фінансування, їх відносної частки в загальному обсязі фінансування, а також за їхньою стабільністю та вартістю.
Наявність робочого капіталу	порівняння поточних активів із поточними зобов'язаннями. Великий робочий капітал може вказувати на фінансову стійкість, але може також сигналізувати про недостатню ефективність управління активами та зобов'язаннями підприємства.
Коефіцієнт стабільності структури оборотного капіталу	Коефіцієнт стабільності структури оборотного капіталу можна проаналізувати шляхом вивчення змін у складі оборотних активів та джерелах їх фінансування протягом часу. Це дозволяє визначити стабільність та консистентність управління оборотними ресурсами підприємства і оцінити його фінансову стійкість.
Забезпечення матеріальних оборотних ресурсів власним капіталом	можна проаналізувати шляхом вивчення відношення між сумою власного капіталу та загальним обсягом оборотних активів підприємства
Забезпечення власними оборотними засобами	можна проаналізувати шляхом вивчення відношення власних оборотних активів до загальних оборотних активів підприємства

Отже нами було визначено напрямки визначають стан джерел фінансування оборотних ресурсів. Наступним кроком пропонуємо зупинитися на показниках, що дозволять визначити ефективність використання джерел

фінансування оборотних ресурсів. Запропоновано розглянути показники: оборотності кредиторської заборгованості та рентабельність власного капіталу.

Почнемо з коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості (формула 1.18)

$$К_{КЗ} = \frac{ЧДРП}{КЗ} \qquad \text{або } Т_{Ккз} = \frac{360}{К_{кз}} \tag{1.18}$$

де $К_{кз}$ – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, разів на рік

$Т_{Ккз}$ – строк оборотності кредиторської заборгованості, днів

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу запропоновано визначати за формулою:

$$Р_{ВК} = \frac{ЧФР}{ВК} \tag{1.19}$$

де $Р_{вк}$ - коефіцієнт рентабельності власного капіталу, част .од

ВК – вартість власного капіталу, тис. грн

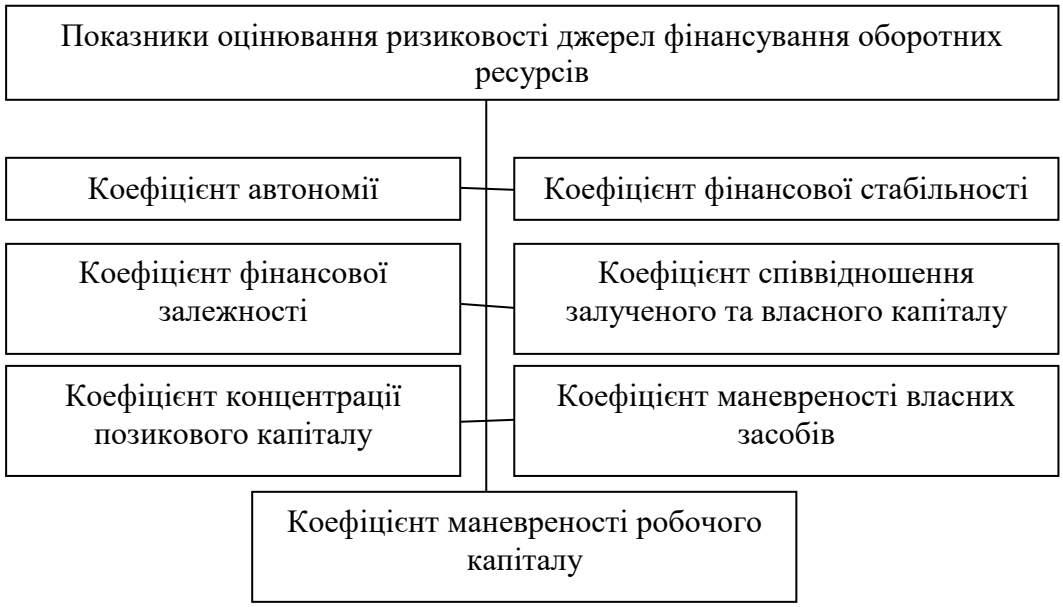

Рисунок 1.4 - Показники оцінювання ризиковості джерел фінансування оборотних ресурсів

Окреслені показники надають можливість зробити висновок, щодо ефективності використання джерел фінансування оборотних ресурсів. Разом з тим треба досліджувати і ризиковість зміни джерел їх фінансування. Для цього доцільно використати показники, що характеризують фінансову стійкість підприємства (рисунок 1.4).

Забезпечення власними оборотними засобами можна проаналізувати шляхом вивчення відношення власних оборотних активів до загальних оборотних активів підприємства. Це вказує на ступінь використання внутрішніх ресурсів для фінансування поточних операцій і визначає рівень незалежності від зовнішнього фінансування.

Резюмуючи вище наведене зазначимо, що для успішної роботи сучасного підприємства дуже важливо досліджуваний ефективність використання оборотних ресурсів. Нами розглянута методика, що довіяє всебічно проаналізувати стан оборотності оборотних активів та джерел їх фінансування. У наступному параграфі пропонуємо виконати апробацію методику на прикладі підприємства ПАТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІНІ ЗАВОД».

РОЗДІЛ 2.
АНАЛІЗ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ТА ОБОРОТНИХ РЕСУРСІВ НА АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

2.1. Аналіз техніко-економічних показників АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» належить до провідних вітчизняних фармацевтичних підприємств, що обрали шлях безперервного вдосконалення якості продукції та маркетингової стратегії. Протягом багатьох років роботи на українському ринку підприємство розвинулося у сучасну компанію, яка значною мірою впливає на розвиток фармацевтичного сектору країни. Входячи до топ-10 фармацевтичних компаній України, завод постійно підтверджує свій високий рівень.

За свою багаторічну діяльність АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» отримало численні нагороди, серед яких міжнародний диплом «Срібний дельфін» у номінації «Підприємство XXI століття» (Брюссель, 2000) та «Знак благодійства» за якість і технічні досягнення на міжнародній виставці «Харчування та життя XXI сторіччя». Препарат «Корвалмент» здобув перемогу у своїй категорії на конкурсі професіоналів фармацевтичної галузі України «Панацея-2010».

Продуктовий портфель компанії налічує понад 100 лікарських засобів (рецептурних та безрецептурних) і 20 дієтичних добавок. Стратегічні завдання підприємства включають розширення асортименту продукції через постійне вивчення ринкових тенденцій та потреб, а також забезпечення доступності лікарських засобів.

Діяльність АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» відповідає всім сучасним вимогам до фармацевтичних підприємств, спрямована на забезпечення

споживачів доступними, якісними, ефективними та безпечними ліками для профілактики та лікування різноманітних захворювань.

Система якості компанії відповідає стандартам ДСТУ ISO 9001:2009 та міжнародному ISO 9001:2008, орієнтована на потреби споживачів, безперервний аналіз ефективності та інтеграцію до належних виробничої (GMP) та дистриб'юторської (GDP) практик. Виробництво здійснюється з використанням високоякісних субстанцій від провідних європейських постачальників та їхніх дочірніх компаній з Південно-Східної Азії.

Корпоративне гасло «Якість без компромісів!» відображає пріоритети компанії у виробництві, закладаючи в основу діяльності найвищі стандарти якості та безпеки. АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» постійно вдосконалює технічний рівень виробництва, впроваджує нові та найкращі існуючі технології, використовує сучасне обладнання та високоякісну сировину.

Компанія активно займається благодійною діяльністю, надає гуманітарну допомогу хворим на епілепсію, підліткам у сільських районах, пологовим будинкам, жіночим консультаціям, підтримує професійні лікарські асоціації та товариства. АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» також пропагує відповідальне ставлення до свого здоров'я і навколишнього середовища.

Завдяки чіткому плануванню, прагненню до вдосконалення та постійному розвитку, компанія завоювала високий авторитет і визнання споживачів. Сьогодні тисячі людей у різних країнах довіряють АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» найцінніше – своє здоров'я.

У таблиці 2.1 наведено показники техніко-економічного стану АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» за 2020-2022 рр. Почне аналіз з показників обсягу виробництва та реалізації продукції у натуральному вигляді. Отже АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» займається виробництвом та реалізацією фармацевтичних препаратів і матеріалів. Протягом 2020-2022 рр. маєм місце зниження обсягу виробництва та реалізації продукції.

Таблиця 2.2- Аналіз техніко-економічних показників АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» за 2020-2022 рр.

Показники	Од. виміру	2020	2021	2022	Відхилення					
					Абсолютне (+/-)			Відносне(%)		
					2021-2020	2022-2021	2022-2020	2021/2020	2022/2021	2022/2020
Обсяг виробництва продукції	Тис упаковок	70413,69	77104,12	57071,59	6690,43	-20032,53	-13342,10	9,50	-25,98	-18,95
Обсяг реалізації продукції	Тис. упаковок	72970,03	68282,8	55152,9	-4687,23	-13129,90	-17817,13	-6,42	-19,23	-24,42
Чистий дохід від реалізованої продукції	тис грн	2564341	3037919	3086842	473578,00	48923,00	522501,00	18,47	1,61	20,38
Собівартість реалізації продукції	тис грн	1311520	1647270	1632581	335750,00	-14689,00	321061,00	25,60	-0,89	24,48
Валовий прибуток	тис. грн	1252821	1390649	1454261	137828,00	63612,00	201440,00	11,00	4,57	16,08
Фінансований результат від операційної діяльності	тис грн	280625	206418	301389	-74207,00	94971,00	20764,00	-26,44	46,01	7,40
Рентабельність продукції	%	95,524	214,848	89,077	119,32	-125,77	-6,45	x	x	x
Середньооблікова чисельність працівників	осіб	913	922	877	9,00	-45,00	-36,00	0,99	-4,88	-3,94
Продуктивність праці, тис. грн на особу	тис грн/особу	2808,70	3294,92	3519,77	486,23	224,85	711,08	17,31	6,82	25,32
Середньорічна вартість ОЗ	тис грн	513876	430591	380677	-83285,00	-49914,00	-133199,00	-16,21	-11,59	-25,92
Фондовіддача	тис грн	4,9902	7,0552	8,1088	2,07	1,05	3,12	41,38	14,93	62,50
Фондомісткість	тис грн	0,20	0,14	0,12	-0,06	-0,02	-0,08	-29,27	-12,99	-38,46
Фондоозброєність тис грн/особу	тис грн	562,84	467,02	434,07	-95,82	-32,95	-128,78	-17,03	-7,06	-22,88
Фонд оплати праці	тис грн	348337	336115	394499	-12222,00	58384,00	46162,00	-3,51	17,37	13,25
Середньомісячна зарплата	тис грн	31,79	30,379158	37,48565184	-1,42	7,11	5,69	-4,45	23,39	17,90
Чистий прибуток	тис грн	208534	168266	219571	-40268,00	51305,00	11037,00	-19,31	30,49	5,29
Оборотні активи	тис грн	1228267	1447090	1831188	218823,00	384098,00	602921,00	17,82	26,54	49,09
Рентабельність підприємства	%	11,97	8,96	9,93	-3,01	0,97	-12,94	x	x	x
Витрати 1 грн товарної продукції,	грн	0,51	0,21	0,53	-0,30	0,32	0,02	-58,34	148,23	3,41

А саме у 2020 р. АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» виробило 70413,63 тис. упаковок лікарських засобів, а на кінець 2022 р. вже 57071,59 тис. упаковок.

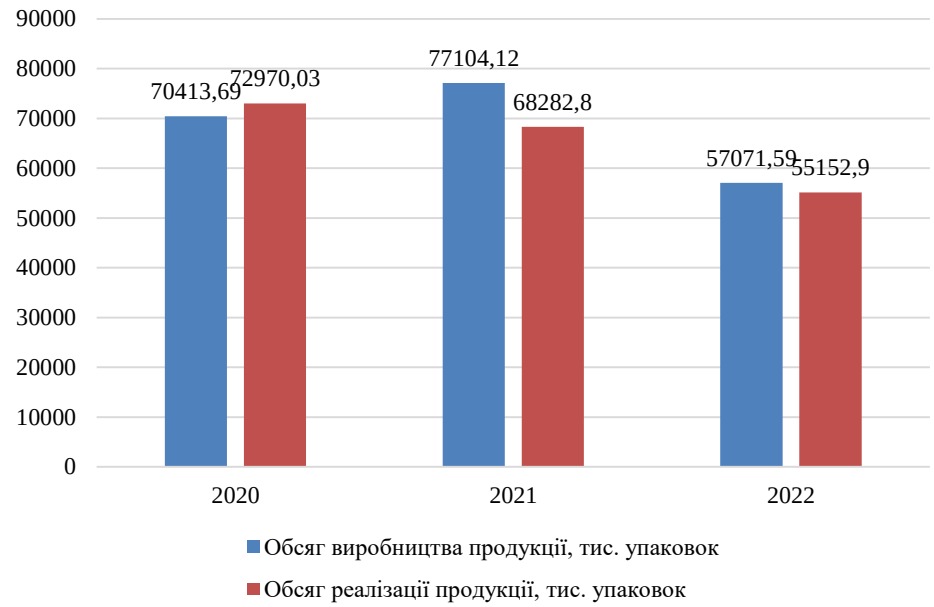

Рисунок 2.1 - Обсяг виробництва та реалізації продукції АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Відповідно до рисунку 2.1 маємо, що основне зниження обсягу виробництва та реалізації продукції припадає на 2022 р. На кінець 2022 р. маємо зниження обсягу виробництва продукції на 25,98% та обсягу реалізації на 24,42%.

Кажучи про чистий дохід від реалізації продукції маємо, що останній у 2020 р. становив 2564341 тис. грн. На кінець 2021 р. маємо зростання виручки до 3037919 тис. грн або на 18,47% відносно 2020 р. Наступний рік також показує зростання 3086842 тис. грн. або на 1,61% (рисунок 2.2).

Тобто основна частина зростання припадає на 2021 р. Зважаючи, що темп інфляції у 2022 р. змінювався таким чином: у червні – 21,5%, у липні 22,2%, у серпні 23,8% та у вересні 24,6%. Зростання чистої виручки від реалізації лише на 1,61% вказує на погіршення дохідності підприємства.

Загалом дохідна частина АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» представлена доходами від реалізації власної продукції, доходу від реалізації товарів та доходу від надання послуг (таблиця 2.2).

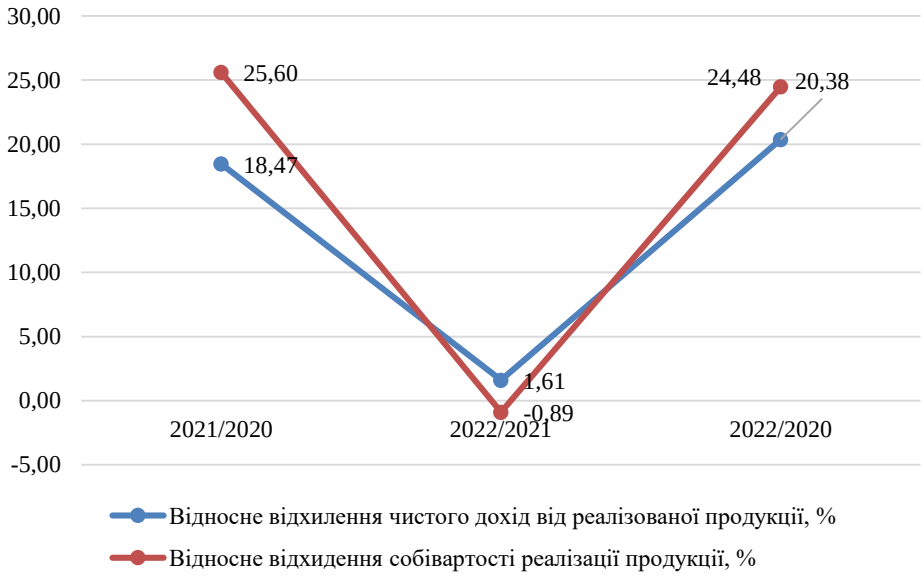

Рисунок 2.2. - Динаміка чистого доходу від реалізації та собівартості реалізованої продукції АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Виходячи з інформації, що наведена у таблиці 2.2 маємо структуру доходу АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» за 2020-2022 рр. Отже більша частина доходу припадає на дохід від реалізації продукції. У 2020 р. питома вага останнього становить 98,83%, у 2021 р. 98,04% та у 2022 р. 98,05%. Отже маємо невиличне зниження. Дохід від реалізації товарів у 2022 р. склав 29470 тис. грн або 1,15% всього обсягу доходу підприємства. Протягом наступних років маємо поступове зростання, а саме у 2021 р. останній становить 59080 тис. грн або 1,94% загального доходу. Разом з тим в абсолютних одинцях маємо зростання практично у 2 рази відносно 2020р. За результатами роботи у 2022 р. також зростає дохід від реалізації товарів, або вже меншими темпами. Питома вага останній у доходів становить 1,93%, тобто на 0,01% менше ніж у 2021 р.

Таблиця 2.2. – Структура доходів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Дохід	2020	Питома вага, %	2021	Питома вага, %	2022	Питома вага, %
Дохід від реалізованої власної готової	2534367	98,83	2978272	98,04	3026723	98,05

Дохід	2020	Питома вага, %	2021	Питома вага, %	2022	Питома вага, %
продукції , тис. грн						
Дохід від реалізації товарів тис. грн	29470	1,15	59080	1,94	59517	1,93
Дохід від реалізації робіт та послуг, тис. грн	504	0,02	567	0,02	602	0,02
Разом	2564341	100	3037919	100	3086842	100

Аналогічним чином пропонуємо виконати аналіз собівартості реалізованої продукції. Динаміка останньої зображена на рисунку 2.2. Структура приведена у таблиця 2.3. Загалом протягом 2020-2022 рр. на доходів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» відбувається зростання обсягу собівартості реалізації продукції. А саме остання у 2020 р складала 1311520 тис. грн. Наступний 2021 р. приніс зростання собівартості реалізації до 1647270 тис. грн або на 25,6%. Разом тим кінець 2022 р. показує зниження останньої до 1632581 тис. грн або на 0,89%. Загальне зростання становить 24,48%.

Таблиця 2.3 - Структура собівартості реалізованої продукції АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Собівартість	2020	Питома вага, %	2021	Питома вага, %	2022	Питома вага, %
Собівартість реалізації власної готової продукції, тис. грн	1301866	99,26	1623536	98,56	1610646	98,66
Собівартість реалізації товарів , тис. грн	9572	0,73	23734	1,44	21915	1,34
Собівартість реалізації робіт та послуг, тис. грн	82	0,01	0	0,00	20	0,00
Разом	1311520	100	1647270	100	1632581	100

Аналізуючи результати роботи у 2020 р. зазначимо, що собівартість реалізації власної готової продукції 1301866 тис. грн (99,26%). Собівартість реалізації товарів 9572 тис. грн (0,73%) та собівартість реалізації робіт та послуг 82 тис. грн (0,01%). У наступному році ситуація схожі, більша частина

собівартості припадає на собівартість реалізації власної готової продукції (у 2021 р. 1623536 тис. грн або 98,56%, у 2022 р. 1610646 тис. грн або 98,66%).

Таблиця 2.4 – Витрат на одну гривню товарної продукції за структурою доходів та собівартості АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Витрати на 1 грн товарної продукції, грн на грн	2020	2021	2022	Відносне відхилення, %		
				2021/2020	2022/2021	2022/2020
за власною готовою продукцією	0,51	0,55	0,53	6,12	-2,38	3,59
за товарами	0,32	0,40	0,37	23,68	-8,34	13,36
за послугами	0,16	0,00	0,03	-100,00	x	-79,58

Наступним кроком виконаємо аналіз показників витрат на одну гривню товарної продукції за структурою доходів та собівартості АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» (таблиця 2.4). Отже витрати на 1 грн власної готової продукції збільшились з 0,51 грн у 2020 р. до 0,55 грн у 2021 р. (+6,12%), але зменшились до 0,53 грн у 2022 р. (-2,38%). Загалом за період з 2020 по 2022 р. спостерігається невелике зростання витрат на 3,59%.

Витрати на 1 грн товарів зросли з 0,32 грн у 2020 р. до 0,40 грн у 2021 р. (+23,68%), а потім зменшились до 0,37 грн у 2022 р. (-8,34%). Загальне зростання витрат за період 2020-2022 рр. складає 13,36%.

Витрати на 1 грн послуг значно знизились з 0,16 грн у 2020 р. до 0,00 грн у 2021 р. (-100%). У 2022 р. витрати трохи зросли до 0,03 грн. Загальне відхилення за період 2020-2022 рр. становить -79,58%, що свідчить про суттєве зменшення витрат у цій категорії.

Витрати на власну готову продукцію та товари зазвичай зростали, проте з певними коливаннями. Найбільші зміни спостерігались у витратах на послуги, де витрати різко зменшилися до 0 у 2021 р. та трохи зросли у 2022 р.. Витрати на товари мали значне збільшення у 2021 р., але в 2022 р. відбулося деяке зниження. Загальна тенденція показує, що витрати на власну готову продукцію є найстабільнішими з помірним зростанням.

Наступним кроком пропонуємо виконати аналіз показників ефективності використання основних засобів. Динаміка показників фондовіддачі

фондомісткості та фондоозброєності, а також середньорічної вартості основних засобів наведено на рисунку 2.3

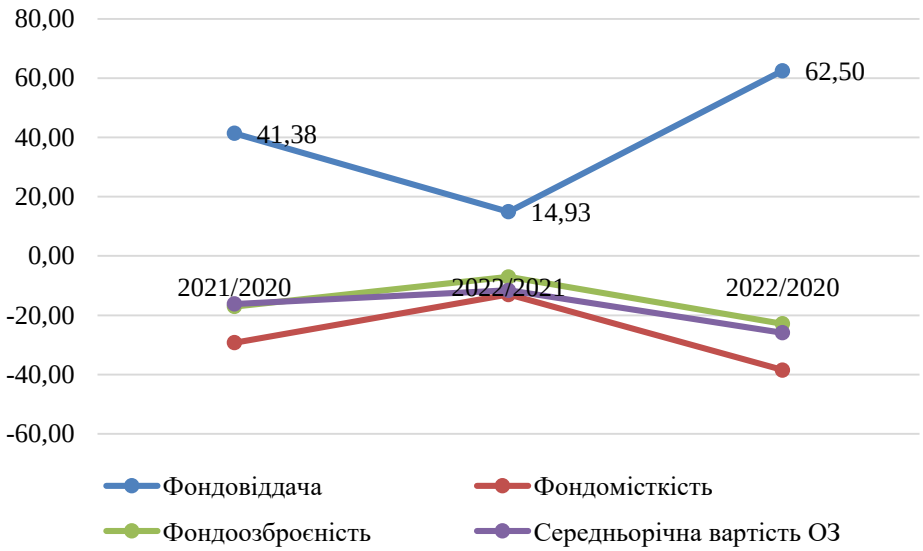

Рисунок 2.3. – Відносне відхилення показників ефективності використання основних засобів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Отже аналіз показників наведених у таблиці 2.1 та рисунку 2.3 надає можливість зробити наступні висновки. Показник фондовіддачі, маємо динаміку зростання. У 2021 році він збільшився на 2,07 грн у порівнянні з 2020 роком, а у 2022 році – на 1,05 грн у порівнянні з 2021 роком. Загалом за період з 2020 по 2022 рік фондовіддача зросла на 3,12 грн. Зростання фондовіддачі вказує на підвищення ефективності використання основних засобів, тобто збільшення обсягу виробленої продукції на кожну гривню вкладених основних засобів.

Показник фондоозброєності також знижувався щороку. У 2021 році він зменшився на 95,82 тис. грн на особу у порівнянні з 2020 роком, а у 2022 році – на 32,95 тис. грн на особу у порівнянні з 2021 роком. Загальне зниження з 2020 по 2022 рік становило 128,78 тис. грн на особу. Зменшення фондоозброєності може свідчити про зменшення кількості основних засобів на одного працівника, що може бути результатом оптимізації або зниження чисельності персоналу.

Позитивна динаміка фондовіддачі свідчить про ефективніше використання основних засобів у виробництві. Зниження фондомісткості також підкреслює підвищення ефективності, адже для виробництва кожної гривні продукції потрібно менше основних засобів. Зменшення фондоозброєності вказує на зниження кількості основних засобів на одного працівника, що може бути як позитивним результатом оптимізації, так і викликом, який потребує подальшого аналізу.

Наступним кроком виконаємо аналіз показників ефективності використання людських ресурсів. Розрахунок відповідних показників приведено у таблиця 2.1. На рисунку 2.4 наведено відносне відхилення за показниками ефективності використання трудових ресурсів.

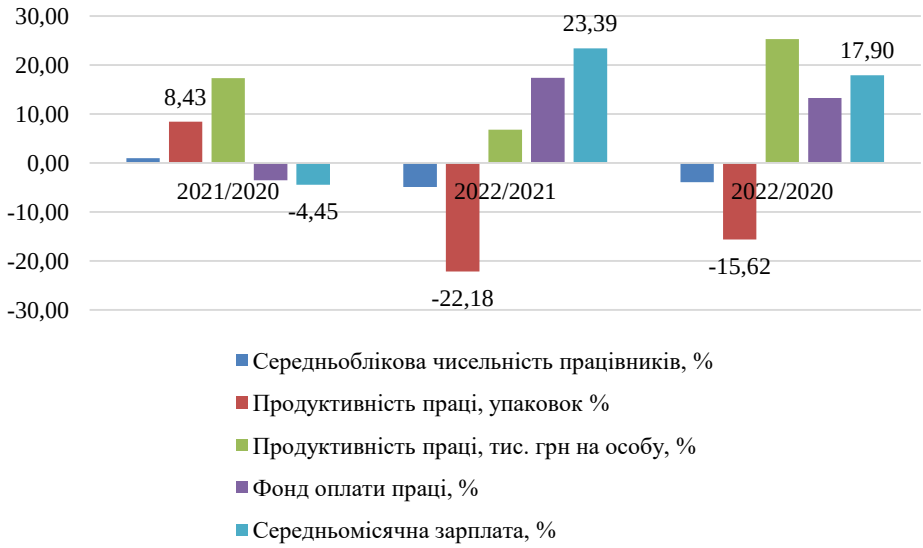

Рисунок 2.4. – Відносне відхилення показників ефективності використання трудових ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Середньооблікова чисельність працівників, у 2021 році чисельність працівників зросла на 0,99% порівняно з 2020 роком, але у 2022 році зменшилася на 4,88% порівняно з 2021 роком, що призвело до загального зниження на 3,94% за період 2020-2022 років.

Продуктивність праці (в упаковках на тис. особу), у 2021 році продуктивність зросла на 8,43% порівняно з 2020 роком, але у 2022 році знизилася на 22,18% порівняно з 2021 роком, що призвело до загального зниження на 15,62% за період 2020-2022 років.

Продуктивність праці (в тис. грн на особу), продуктивність у грошовому вираженні стабільно зростала: на 17,31% у 2021 році порівняно з 2020 роком і на 6,82% у 2022 році порівняно з 2021 роком. Загальне зростання за період 2020-2022 років становило 25,32%. У 2021 році фонд оплати праці зменшився на 3,51% порівняно з 2020 роком, але у 2022 році зріс на 17,37% порівняно з 2021 роком. Загальне зростання за період 2020-2022 років становило 13,25%.

У 2021 році середньомісячна зарплата знизилася на 4,45% порівняно з 2020 роком, але у 2022 році зросла на 23,39% порівняно з 2021 роком. Загальне зростання за період 2020-2022 років становило 17,90%.

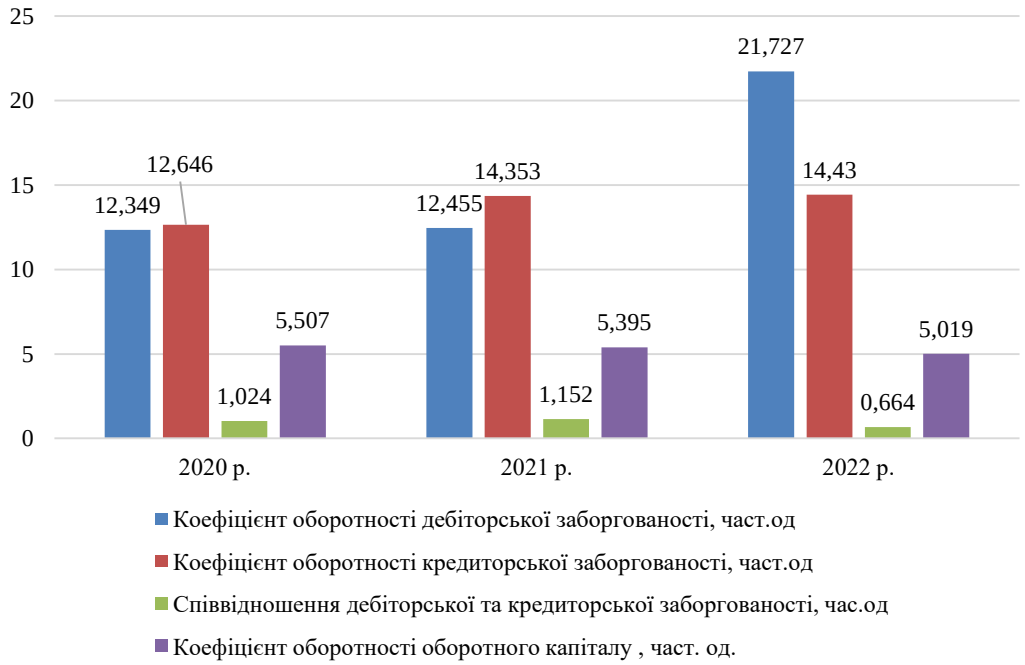

Рисунок 2.6. – Показники ділової активності АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Чисельність працівників незначно зросла у 2021 році, але значно знизилася у 2022 році, що може свідчити про оптимізацію або інші зміни у структурі працівників. Продуктивність праці у фізичних одиницях (упаковки) значно зросла

у 2021 році, але впала у 2022 році, що потребує подальшого аналізу для виявлення причин цього зниження. Продуктивність праці у грошовому вираженні стабільно зростала, що є позитивним сигналом для підприємства.

Фонд оплати праці мав коливання, зменшуючись у 2021 році, але значно зростаючи у 2022 році. Середньомісячна зарплата знизилася у 2021 році, але суттєво зросла у 2022 році, що може бути пов'язано з підвищенням рівня заробітної плати або змінами у структурі оплати праці.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості зріс у 2021 році на 0,106 одиниць, а у 2022 році збільшився ще більше - на 9,272 одиниць, досягнувши рівня 21,727. Це свідчить про значне покращення ефективності збору дебіторської заборгованості. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, цей показник збільшився у 2021 році на 1,707 одиниць та незначно зріс у 2022 році на 0,078 одиниць. Загалом за період з 2020 по 2022 рік коефіцієнт збільшився на 1,784 одиниць, що вказує на деяке прискорення обігу кредиторської заборгованості.

У 2021 році співвідношення збільшилось на 0,128 одиниць, але в 2022 році знизилося на 0,488 одиниць. Загалом за період з 2020 по 2022 рік цей показник знизився на 0,36 одиниць, що вказує на зменшення обсягу дебіторської заборгованості відносно кредиторської. Коефіцієнт оборотності оборотного капіталу, показник знизився у 2021 році на 0,113 одиниць, а у 2022 році зменшився ще більше — на 0,376 одиниць, досягнувши рівня 5,019. Загалом за період з 2020 по 2022 рік цей показник знизився на 0,489 одиниць, що свідчить про зниження ефективності використання оборотного капіталу.

Отже підводячи підсумок проведено аналіз показників техніко-економічного стану на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» зазначимо, що аналізоване підприємство протягом 2020-2022 рр. не було збитковим, разом з тим маємо зниження обсягів виробництва та реалізації продукції. Разом з ним у 2022 р. маємо зростання фінансового результат на 30,49% відносно 2021 р. Фінансовий стан підприємства вважається на задовільному стані, що відповідає загальній

тенденції. У наступному параграфі пропонуємо детальніше проаналізувати стратегію управління оборотними ресурсами підприємства.

2.2. Характеристика ефективності управління оборотними ресурсами підприємства на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

У попередньому параграфі було проведено аналіз техніко-економічних показників діяльності АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» за 2020-2022 рр. Наразі присвятимо увагу аналізу ефективності стратегії управління оборотними ресурсами. Для цього почнемо з аналізу динаміки та структури оборотних активів підприємства (таблиця 2.5).

Отже оборотні ресурси АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» в першу чергу представлені запасам : виробними запасами, незавершеним виробництвом, готовою продукцією та товарами). Загалом обсяг грошових коштів, що зосереджені у запасах у 2020 становить 648909 тис. грн, у 2021 р. – 840557 тис грн. (зростання на 29,53%) За результатами 2022 р. бачимо зростання вартості запасів до 1371271 тис. грн. Структура останніх наведена на рисунку 2.7.

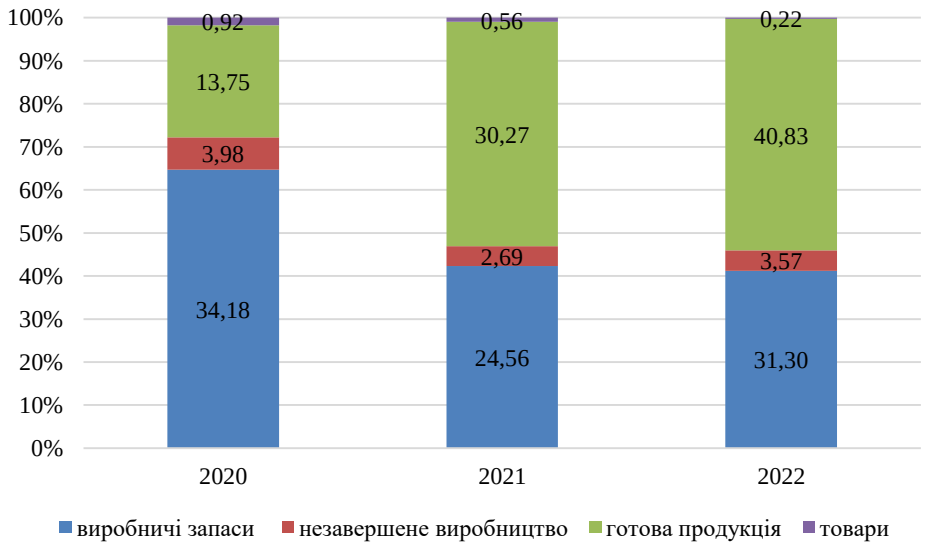

Рисунок 2.7. – Структура запасів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД».

Таблиця 2.5- Аналіз оборотних активів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» за 2020-2022 рр.

Показники	2020	2021	2022	Відхилення					
				Абсолютне (+/-)			Відносне(%)		
				2021-2020	2022-2021	2022-2020	2021/2020	2022/2021	2022/2020
Запаси	648909	840557	1371271	191648	530714	722362	29,53	63,14	111,32
виробничі запаси	419848	355471	565269	-64377	209798	145421	-15,33	59,02	34,64
незавершене виробництво	48920	38897	64516	-10023	25619	15596	-20,49	65,86	31,88
готова продукція	168890	438069	737429	269179	299360	568539	159,38	68,34	336,63
товари	11251	8120	4057	-3131	-4063	-7194	-27,83	-50,04	-63,94
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги	452087	431525	231014	-20562	-200511	-221073	-4,55	-46,47	-48,90
Дебіторська заборгованість за розрахунками									
за виданими авансами	27429	53803	41457	26374	-12346	14028	96,15	-22,95	51,14
з бюджетом	27519	47554	38485	20035	-9069	10966	72,80	-19,07	39,85
Інша поточна дебіторська заборгованість	4660	4602	3791	-58	-811	-869	-1,24	-17,62	-18,65
Гроші та їх еквіваленти	66707	67951	111107	1244	43156	44400	1,86	63,51	66,56
готівка	6	3	4	-3	1	-2	-50,00	33,33	-33,33
на рахунках у банках	66701	67948	111103	1247	43155	44402	1,87	63,51	66,57
Витрат майбутніх періодів	942	1097	5497	155	4400	4555	16,45	401,09	483,55
Інші оборотні активи	35	0	3566	-35	3566	3531	x	x	x
Всього за розілом	1228288	1447089	1806188	218801	359099	577900	17,81	24,82	47,05

Отже зростання вартості запасів обумовлено зростанням у 2021 р. відносно 2020 р. приростом у 1,5 разів за готовою продукцією (з 168890 тис грн у 2020 р. до 438069 тис. грн у 2021 р.). За результатами 2022 р. маємо зростання за всіма складовими запасів: за виробничими запасами на 59,02%, за незавершеним виробництвом на 65,89%, за готовою продукцією на 68,34%. Також маємо зниження за товарами на 50,04% відносно 2021 р.

Наступним кроком проаналізуємо зміну обсягу грошових коштів, що зосереджені у дебіторської заборгованості за роботи, товари і послуг. Остання у загальній вартості активів становить: у 2020 р. - 36,81%, у 2021 р. – 29,82% та у 2022 р. - 12,79%. Тобто маємо зниження частини дебіторської заборгованості. Зниження спостерігається і у грошовому виразі. Остання у 2020 р. становила 452087 тис. грн, у наступному 2021 р. маємо зниження до 431525 тис. грн. (-4,55% відносно попереднього періоду. На кінець 2022 р. маємо зниження обсягу дебіторської заборгованості за роботи, товари і послуг до 231014 тис грн, тобто на 46,7% відносно 2021 р. Таке значне зниження є негативним явищем для розвитку підприємства.

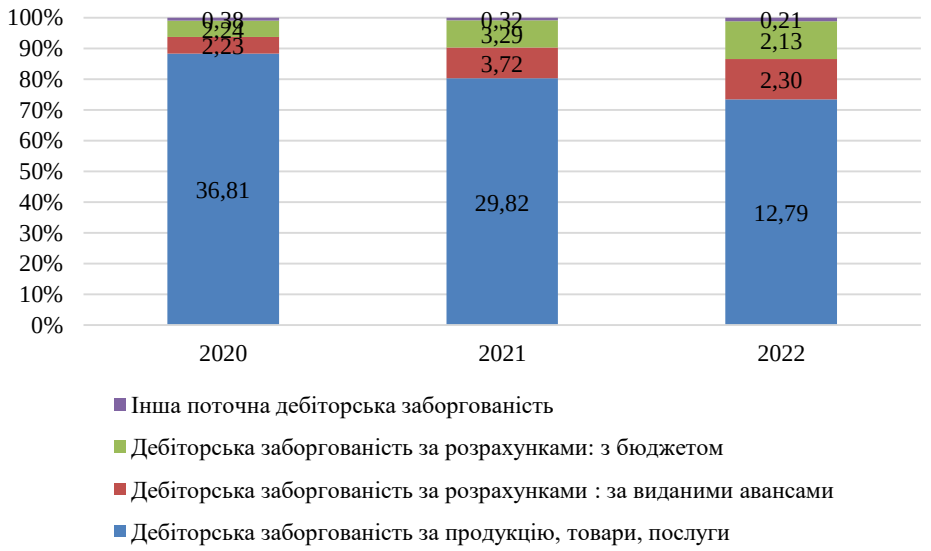

Рисунок 2.8. – Структура дебіторської заборгованості у оборотних активах АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Наступним кроком проаналізуємо структуру дебіторської заборгованості (рисунок 2.8). Отже найбільша частина з загальної дебіторської заборгованості представлений заборгованістю за товари, роботи та послуги.

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом протягом аналізованого періоду зростає з 27519 тис. грн до 38485 тис. грн. Заборгованість за виданими авансами змінюється з 27429 тис. грн до 41457 тис. грн. Обсяг іншої дебіторської заборгованості знижується з 4660 тис. грн до 3791 тис. грн.

Грошові кошти та їх еквіваленти представлені грошима у касі та грошима на рахунками у банках. Загалом протягом аналізованого періоду маємо зростання грошових коштів та їх еквівалентів з 66707 тис. грн до 111107 тис. грн.

Отже підводячи підсумок аналізу динаміки та структуру оборотних активів маємо зростання вартості останніх за умови підвищення грошових коштів зосереджених у запасах підприємства. Тому наступним кроком пропонуємо зробити розгорнутий аналіз запасів підприємства.

Таблиця 2.6 – Аналіз складових запасів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Стаття запасів, тис. грн	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис. грн		
				2021-2020	2022-2021	2022-2020
Сировина та матеріали	374410	294743,00	506907	-79667,00	212164,00	132497,00
Паливо	1260	1266,00	2268	6,00	1002,00	1008,00
Тара та тарні матеріали	19026	25059,00	41998	6033,00	16939,00	22972,00
Будівельні матеріали	23	6,00	458	-17,00	452,00	435,00
Запасні частини	3119	4965,00	6403	1846,00	1438,00	3284,00
Інші матеріали	22010	29432,00	7235	7422,00	-22197,00	-14775,00
Незавершене виробництво	48920	38897,00	64516	-10023,00	25619,00	15596,00
Готова продукція	168890	438069,00	737429	269179,00	299360,00	568539,00
Товари	11251	8120,00	4057	-3131,00	-4063,00	-7194,00
Разом	648909	840557	1371271	191648,00	530714,00	722362,00

Сировина та матеріали, у 2021 році було значне зменшення на 79667 тис. грн, але у 2022 році відбулося суттєве зростання на 212164 тис. грн, що в підсумку перевищило рівень 2020 року на 132497 тис. грн. Паливо, незначне

зростання у 2021 році на 6 тис. грн та значне зростання у 2022 році на 1002 тис. грн, що в підсумку призвело до збільшення запасів палива на 1008 тис. грн порівняно з 2020 роком.

Тара та тарні матеріали, значне зростання на 6033 тис. грн у 2021 році і подальше зростання на 16939 тис. грн у 2022 році, що призвело до загального збільшення на 22972 тис. грн за період. Будівельні матеріали, незначне зменшення у 2021 році на 17 тис. грн та значне зростання у 2022 році на 452 тис. грн, що в підсумку призвело до збільшення на 435 тис. грн порівняно з 2020 роком.

Запасні частини, зростання у 2021 році на 1846 тис. грн та подальше зростання у 2022 році на 1438 тис. грн, що призвело до загального збільшення на 3284 тис. грн за період. Інші матеріали, зростання у 2021 році на 7422 тис. грн, але значне зменшення у 2022 році на 22197 тис. грн, що призвело до загального зменшення на 14775 тис. грн порівняно з 2020 роком. Незавершене виробництво: У 2021 році відбулося зменшення на 10023 тис. грн, проте у 2022 році відбулося значне зростання на 25619 тис. грн. Загалом, за період з 2020 по 2022 роки, запаси незавершеного виробництва збільшилися на 15596 тис. грн.

Готова продукція, значне зростання у 2021 році на 269179 тис. грн і ще більше збільшення у 2022 році на 299360 тис. грн. За весь період запаси готової продукції зросли на 568539 тис. грн. Запаси товарів зменшилися у 2021 році на 3131 тис. грн і продовжили зменшуватися у 2022 році на 4063 тис. грн. Загальне зменшення за період становило 7194 тис. грн. Загальні запаси всіх категорій зросли у 2021 році на 191648 тис. грн і ще більше у 2022 році на 530714 тис. грн. В підсумку, загальне збільшення запасів з 2020 по 2022 роки склало 722362 тис. грн.

Сировина та матеріали: Значне зростання запасів у 2022 році свідчить про збільшення закупівель, можливо, через підготовку до збільшення виробництва або страхування від можливих перебоїв у постачанні. Паливо, тара та тарні матеріали, будівельні матеріали, запасні частини, усі ці категорії мали тенденцію до зростання, що може вказувати на збільшення виробничої активності або зміни

в політиці запасів. Інші матеріали: Значне зменшення у 2022 році може бути наслідком оптимізації запасів або зменшення потреби в цих матеріалах.

Незавершене виробництво, після зменшення у 2021 році відбулося значне збільшення у 2022 році, що може вказувати на тимчасові затримки у виробничих процесах або накопичення незавершеної продукції. Готова продукція, значне збільшення запасів готової продукції може свідчити про накопичення продукції на складах, можливо, у зв'язку з очікуванням збільшення попиту або затримками в реалізації. Товари, зменшення запасів товарів може бути наслідком ефективнішого управління запасами або зменшення обсягів торгівлі.

Підприємство загалом збільшило свої запаси протягом 2020-2022 років, особливо у категоріях сировини, готової продукції та незавершеного виробництва. Це може вказувати на підготовку до збільшення виробничих обсягів або зміну стратегії управління запасами. Однак, варто звернути увагу на значне зменшення запасів інших матеріалів та товарів, що може вимагати додаткового аналізу для розуміння причин таких змін.

Наступним кроком перейдемо до аналізу управління оборотних ресурсами за методикою, що наведена у параграфі 1.2. рисунок 1.3. Почнемо з розрахунку показників стану оборотних ресурсів, а саме ефективності їх використання.

Таблиця 2.7 - Ефективність використання оборотних ресурсів у розрізі ефективності їх грошової складової АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис. грн		
				2021-2020	2022-2021	2022-2020
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	2,088	2,099	1,709	0,01	-0,39	-0,38
Термін оборотності оборотних активів	172,436	171,483	210,645	-0,95	39,16	38,21
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	5,011	5,652	9,807	0,64	4,16	4,80
Термін оборотності дебіторської заборгованості	71,835	63,693	36,707	-8,14	-26,99	-35,13
Коефіцієнт оборотності грошових кошів	38,442	44,707	27,783	6,27	-16,92	-10,66
Термін оборотності грошових коштів	9,365	8,052	12,958	-1,31	4,91	3,59
Коефіцієнт завантаження оборотних ресурсів	0,479	0,476	0,585	0,003	0,11	0,11
Коефіцієнт рентабельності оборотних ресурсів	0,170	0,116	0,122	-0,05	0,01	-0,05

У таблиці 2.7 наведено розраховані значення коефіцієнтів, що вказують на ефективність використання оборотних ресурсів у розрізі ефективності їх грошової складової. Розрахунок показника оборотності оборотних активів вказує на зниження швидкості повернення коштів вкладених у оборотні активи на підприємство у вигляді виручки. Останній у 2020 р. становить 2,088 рази на рік, а на кінець 2022 р. відбувається зниження до 1,709 разів на рік (тобто на 0,38 рази). Сповільнення оборотності має своє відображення у тривалості оберненості, яка у 2020 р. становила 172,43 дні, а у 2022 р. вже 210,6 днів.

Має пришвидшення оборотності дебіторської заборгованості, яка у 2020 р. становить 5,01, а на кінець 2022 досягає швидкості 9,807 разів на рік. Отже кошти АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» вкладені у дебіторську заборгованість повертаються на підприємство у вигляді виручки на 35,12 днів швидше у 2020 р. Це вказує на покращення стану розрахунків з підприємством та є позитивним явищем.

Аналіз оборотності грошових коштів показав позитивну динаміку на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД», а саме у 2020 р. швидкість обернення грошових коштів складає 38,44 рази на рік (або 9,36 днів). Наступний рік приніс зростання швидкості до 44,707 разів на рік (або 8,05 днів). Кінець 2022 р. приніс скорочення швидкості оборотності до 27,783 разів на рік (або до 12,9 днів на рік).

Також маємо зростання коефіцієнту завантаження оборотних ресурсів. У 2020 р. окреслений показник становить 0,479 част.од. Наступний рік приніс зниження коефіцієнту завантаження на 0,003 част.од. За результатами роботи у 2022 р. маємо зростання коефіцієнту завантаження до 0,585 част.од.

Останнім виконано розрахунок показника рентабельності оборотних ресурсів. Аналіз ефективності використання оборотних ресурсів призвів до висновку, що потягом 2020-2022 рр. маємо зниження ефективності використання останніх. Адже коефіцієнт знижується з 0,17 част.од до 0,122 част.од, що є наслідком скорочення обсягу чистого фінансового результату.

Наступим кроком виконаємо аналіз ефективності матеріальної складової використання оборотних ресурсів (таблиця 2.8)

Таблиця 2.8 - Ефективність матеріальної складової використання оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис. грн		
				2021-2020	2022-2021	2022-2020
Коефіцієнт оборотності запасів	3,9518	3,6142	2,2511	-0,3376	-1,3631	-1,7007
Тривалість оборотності запасів	91,0984	99,6078	159,9232	8,5095	60,3153	68,8248
Матеріаловіддача	18,6259	21,3642	28,6058	2,7383	7,2416	9,9799
Матеріаломісткість	0,0537	0,0468	0,0350	-0,0069	-0,0118	-0,0187
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	1,9552	1,8442	1,8908	-0,1110	0,0466	-0,0645
Показник закріплення матеріалів	0,5114	0,5422	0,5289	0,0308	-0,0134	0,0174

У таблиці 2.8 наведено розраховані показники ефективності матеріальної складової використання оборотних ресурсів. Встановлено, що коефіцієнт оборотності запасів зменшився з 3,9518 у 2020 році до 2,2511 у 2022 році. Найбільше зниження спостерігалося у 2022 році порівняно з 2021 роком (-1,3631). Виходячи з цього маємо тривалості оборотності запасів. Остання зросла з 91,0984 днів у 2020 році до 159,9232 днів у 2022 році. Найбільше зростання спостерігалося у 2022 році порівняно з 2021 роком (+60,3153 днів).

Аналізуючи показники матеріаловіддачі та матеріаломісткості відзначимо зростання ефективності використання матеріалів (матеріаловіддачі) з 18,6259 у 2020 році до 28,6058 у 2022 р. та зменшення матеріаломісткості з 0,0537 у 2020 році до 0,0350 у 2022 р. Отже найбільше зростання ефективності використання матеріалів відбулося у 2022 році порівняно з 2021 роком (+7,2416).

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів потерпів змін, саме маємо зменшення з 1,9552 у 2020 р. до 1,8908 у 2022 р. Спостерігалося невелике зростання у 2022 році порівняно з 2021 роком (+0,0466). Зворотнім до зазначеного показника є коефіцієнт закріплення матеріалів. Останній у 2020 р. становив 0,5114 част.од і на кінець 2022 маємо зростання до 0,589 част.од.

Резюмуючи вище зазначене, зменшення коефіцієнта оборотності запасів та збільшення тривалості оборотності запасів свідчать про уповільнення процесу обертання запасів, що може вказувати на проблеми з реалізацією продукції або

збільшенням залишків на складах. Зростання матеріаловіддачі показує ефективніше використання матеріальних ресурсів для отримання продукції. Зменшення матеріаломісткості вказує на підвищення ефективності використання матеріалів у виробництві.

Незначні зміни в коефіцієнті оборотності матеріальних запасів та показнику закріплення матеріалів свідчать про стабільність в управлінні матеріальними ресурсами, проте необхідно уважніше стежити за тенденціями, щоб уникнути можливих проблем у майбутньому.

Наступним кроком виконаємо аналіз ризиковості оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» (таблиця 2.9)

Таблиця 2.9 - Ризиковість оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис. грн		
				2021-2020	2022-2021	2022-2020
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2723	0,2474	0,2653	-0,0248	0,0179	-0,0069
Коефіцієнт покриття	2,3607	0,9138	1,0169	-1,4468	0,1031	-1,3438
Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,3646	2,2086	1,0385	-0,1561	-1,1701	-1,3261
Частка оборотних активів з малим ризиком вкладення	0,9151	0,9240	0,9117	0,0089	-0,0123	-0,0034
Частка оборотних активів з середнім ризиком вкладення	0,0360	0,0411	0,0311	0,0051	-0,0100	-0,0049
Частка оборотних активів з високим ризиком	0,0298	0,0283	0,0218	-0,0015	-0,0065	-0,0080
Частка оборотних активів з мінімальним ризиком вкладення	0,0543	0,0470	0,0615	-0,0074	0,0146	0,0072

Відповідно до отриманих результатів розрахунку показників ризиковості оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД». Виходячи з розрахунків маєм зниження показника абсолютної ліквідності з 0,2723 част.од у 2020 р. до 0,2653 част.од у 2022 р. (-0,0069). Зниження коефіцієнта в 2021 р. порівняно з 2020 роком, а потім незначне зростання у 2022 році свідчить про нестабільність у здатності підприємства погашати найбільш термінові

зобов'язання. Проте, значення коефіцієнта в 2022 році все ще нижче показника 2020 року, що вказує на деяке зменшення ліквідності.

За коефіцієнтом покриття маємо більше зниження ніж по коефіцієнту абсолютної ліквідності. Значне зниження (-1,4468 част.од) у 2021 р. свідчить про різке зменшення спроможності підприємства покривати свої поточні зобов'язання. Незначне покращення в 2022 р. (+0,1031 част.од) вказує на поступове відновлення фінансової стійкості, але показник все ще залишається значно нижчим рівня 2020 року. Постійне зниження коефіцієнта швидкої ліквідності вказує на зменшення здатності підприємства погашати короткострокові зобов'язання без реалізації запасів. Це свідчить про зростання фінансових ризиків та необхідність поліпшення управління активами.

Незначні коливання частки оборотних активів з малим ризиком вкладення свідчать про стабільність у розподілі цих активів, що є позитивним аспектом для фінансової стійкості підприємства. Зростання частки активів з середнім ризиком у 2021 році з подальшим зниженням у 2022 році вказує на коливання в управлінні цими активами. Незначне зменшення в 2022 році свідчить про спробу зменшити ризиковість активів. Стабільне зниження частки активів з високим ризиком вкладення свідчить про поступове зменшення ризиковості оборотних активів, що є позитивним сигналом для фінансової стабільності. Незначне зниження в 2021 році з подальшим зростанням у 2022 році свідчить про прагнення підприємства збільшити частку безпечних активів, що позитивно впливає на фінансову стабільність.

На останньому етапі аналіз виконаємо розрахунок показників стану джерел фінансування оборотних ресурсів (таблиця 2.10).

Таблиця 2.10 – Стан джерел фінансування оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис. грн		
				2021-2020	2022-2021	2022-2020
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	13,2609	13,0022	9,4513	-0,2587	-3,5509	-3,8096
Тривалість оборотності кредиторської заборгованості	27,1475	27,6877	38,0900	0,5402	10,4023	10,9425

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис. грн		
				2021-2020	2022-2021	2022-2020
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,1411	0,1022	0,1176	-0,0390	0,0154	-0,0236

Спостерігається зниження коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості протягом трьох років (з 13,26 разів на рік до 9,415 разів на рік). Це свідчить про те, що підприємство повільніше виплачує свої зобов'язання постачальникам. Зниження цього коефіцієнта може вказувати на погіршення платіжної дисципліни або збільшення термінів кредиту, наданих постачальниками. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу зменшився в 2021 році порівняно з 2020 роком на 0,039 час.од, але показав певне покращення в 2022 році. А саме у 2022 р. маємо зростання рентабельності власного капіталу до 0,1176 част.од (або на 0,015а част от). Це свідчить про коливання ефективності використання власного капіталу. Зниження в 2021 році могло бути викликане різними факторами, такими як зниження прибутковості або зростання власного капіталу, що не супроводжувалося пропорційним зростанням прибутку. Позитивне відхилення в 2022 році вказує на деяке відновлення прибутковості.

Підводячи підсумок вище проведеного аналізу ефективності використання оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» можна зробити наступні висновки:

протягом 2020-2022 рр. маєм місце зниження обсягу виробництва продукції (-18,95%), що вказує на погіршення спроможності у реалізації готової продукції. Адже обсяг останньої на балансі підприємства зростає у 4,3 рази протягом аналізованого періоду. Отже стратегію подальшого управління оборотним ресурсами можна заснувати на зменшення готової продукції;

прослідковуємо зростання вартості запасів підприємства за 2020-2022 рр. більші ніж у 2 рази, що вказує на можливість оптимізації запасів;

знижується вартість дебіторської заборгованості, що за умови скорочення обсягу виробництва та реалізації продукції можна вважати негативним явищем;

аналіз фінансового стану показав зниження ефективності використання оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД».

Виходячи з вище наведеного у наступному параграфі пропонуємо детальніше розглянути причини зниження рівня ефективності використання оборотних ресурсів та знайти резерви до її підвищення.

РОЗДІЛ 3.
РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ РЕСУРСІВ АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД».

3.1. Пошук резервів підвищення ефективності використання оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Протягом попереднього параграфу було виконана аналіз ефективності використання оборотних ресурсів на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД». Встановлено наявність зниження ефективності, що обґрунтовано зниженням швидкості обернення оборотних ресурсі, ліквідності та прибутковості їх використання.

Протягом цього параграфу пропонуємо винайти резерви підвищення ефективності використання оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» використовуючи методи факторного та кореляційного аналізу. Почнемо з проведення факторного аналізу, який виявить фактори що призводять до зниження ефективності використання оборотних ресурсів.

Відповідно до розробленої методики визначення ефективності використання оборотних ресурсів, одним із найважливіших показників виступає оборотність. Розраховані показники оборонності (таблиці 2.7-2.8) показують у більшості зниження темпів оборотності. З метою визначення причин зниження оборотності пропонуємо проаналізувати коефіцієнти оборотності : запасів, грошових коштів, дебіторської заборгованості та оборотних активів загалом. При цьому використаємо інтегральний метод аналізу.

Отже перераховані показники мають вираз кратної моделі, тому факторний аналіз будемо проводити за умови використання формул :

$$К = \frac{X}{Y} \quad (3.1)$$

де К – коефіцієнт, част.од

Х – чисельник кратної моделі;

Y – знаменник кратної моделі.

Вплив чисельника кратної моделі Х на значення коефіцієнту К визначається за формулою:

$$\Delta K_x = \frac{\Delta X}{\Delta Y} \times Ln \left| \frac{Y_1}{Y_0} \right| \quad (3.2)$$

Вплив чисельника кратної моделі Y на значення коефіцієнту К визначається за формулою:

$$\Delta K_y = \Delta K - \Delta K_x \quad (3.3)$$

Використовуючи формули 3.1-3.3 маємо можливість провести факторний аналіз показників оборотності. Період аналізу пропонуємо обрати 2020-2022 рр., а також визначити зміну показників у 2022 р. відносно 2020 р.

Таблиця 3.1. – Факторний аналіз показника оборотності оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Факторний аналіз коефіцієнту оборотності оборотних ресурсів	2021-2020	2022-2021	2022-2020
Зміна коефіцієнту оборотності оборотних коштів	0,3548	0,0302	0,3486
Вплив зміни чистого доходу від реалізації на показник оборотності оборотних активів	-0,3432	-0,4205	-0,7273
Вплив зміни оборотних активів на показник оборотності оборотних активів	0,0116	-0,3903	-0,3787
Перевірка	0,3548	0,0302	0,3486

Отже відповідно до таблиці 3.1 маємо, що у 2021 р. коефіцієнт оборотності оборотних активів зростає на 0,016 част.од. Окреслений приріст обумовлений зростанням вартості оборотних активів на 17,81% та зростанням чистого доходу від реалізації на 18,46%. Тобто темп росту виручки на 0,65% більше ніж

зростання вартості оборотних активів. У 2021 р. порівняно з 2020 р., зниження чистого доходу від реалізації спричинило зниження коефіцієнту оборотності на 0,3548 (рисунок 3.1).

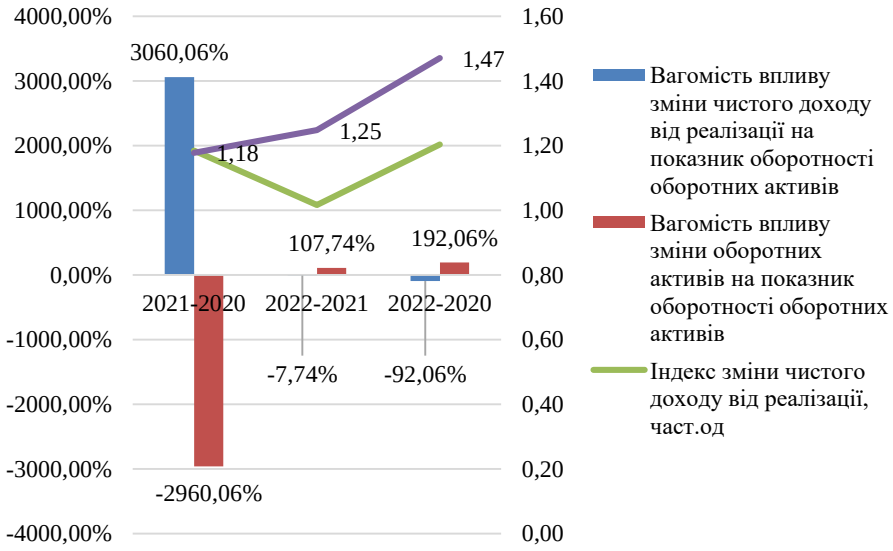

Рисунок 3.1 - Вагомість впливу показників на оборотності оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Зниження чистого доходу від реалізації у 2022 р. порівняно з 2021 р. мало незначний вплив на коефіцієнт оборотності оборотних активів. А сама маємо зниження аналізованого показника на (-0,0302). Окреслена ситуація є наслідком скорочення темпів росту чистого доходу (темп росту 1,6%) у порівнянні з темпом росту оборотних активів (24,8%). Отже маємо зниження коефіцієнту оборотності оборотних коштів. За період 2020-2022 р. зниження чистого доходу від реалізації призвело до загального зниження коефіцієнту оборотності на 0,348.

Таблиця 3.2. – Факторний аналіз показника оборотності дебіторської заборгованості АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Факторний аналіз коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості	2021-2020	2022-2021	2022-2020
Зміна коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості	0,6406	4,1553	4,7959
Вплив зміни чистого доходу від реалізації на показник оборотності дебіторської заборгованості	0,9029	0,1175	1,2892
Вплив зміни дебіторської заборгованості на показник оборотності дебіторської заборгованості	-0,2623	4,0377	3,5067
Перевірка	0,6406	4,1553	4,7959

Різке зниження коефіцієнту оборотності в 2022 р. вказує на суттєве зменшення ефективності використання оборотних коштів. Це зниження було зумовлене як зменшенням чистого доходу від реалізації, так і негативною зміною оборотних активів.

Наступним кроком було виконано факторний аналіз показника оборотності дебіторської заборгованості АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» (таблиця 3.2). Встановлено, що у 2021 р. остання зростає з 5,011 разів на рік до 5,65 разів на рік. Факторний аналіз показав, що зростання чистого доходу від реалізації продукції призвело до зростання коефіцієнту оборотності оборотного капіталу на 0,902 част.од. Обсяг дебіторської заборгованості зростає на 5%, що призвело до зниження швидкості оборотності на 0,2623 чат.од (рисунок 3.2)

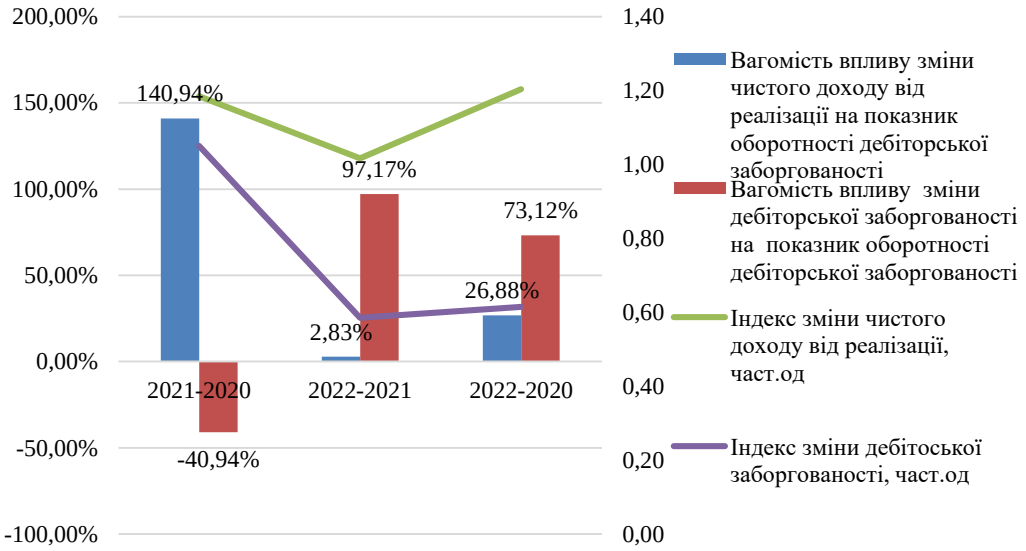

Рисунок 3.2 - Вагомість впливу показників на оборотності дебіторської заборгованості АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

У наступному 2022 р. маємо зростання коефіцієнту оборотності на 4,153 част.од, що обумовлено зниженням обсягу дебіторської заборгованості з 537484 тис. грн у 2021 до 314747 тис. грн у 2022 р. Отже зростання коефіцієнту оборотності є наслідком зниження дебіторської заборгованості. Це вказує на зниження темпів ділової активності АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД».

Таблиця 3.3. – Факторний аналіз показника оборотності запасів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Факторний аналіз коефіцієнту оборотності запасів	2021-2020	2022-2021	2022-2020
Зміна коефіцієнту оборотності запасів	-0,3376	-1,3631	-1,7007
Вплив зміни чистого доходу від реалізації на показник оборотності запасів	0,6394	0,0451	0,5412
Вплив зміни дебіторської заборгованості на показник оборотності запасів	-0,9770	-1,4082	-2,2419
Перевірка	-0,3376	-1,3631	-1,7007

Проведено факторний аналіз показника оборотності запасів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД». Встановлено зниження оборотності запасів з 3,951 разів на рік у 2020 р. до 2,25 разів на рік у 2022 р. Зниження є наслідком зростання вартості запасів на балансі підприємства. А саму у 2021 р. відносно 2020 р. маємо темп росту чистого доходу від реалізації продукції 18,4% призвів до зростання оборотності на 0,6394 разів на рік. Зростання обсягу запасів на 29,53% призвело до зниження коефіцієнту оборотності на 0,977 разів на рік. На рисунку 3.3 наведено вагомість впливу показників на зміну коефіцієнту оборотності запасів.

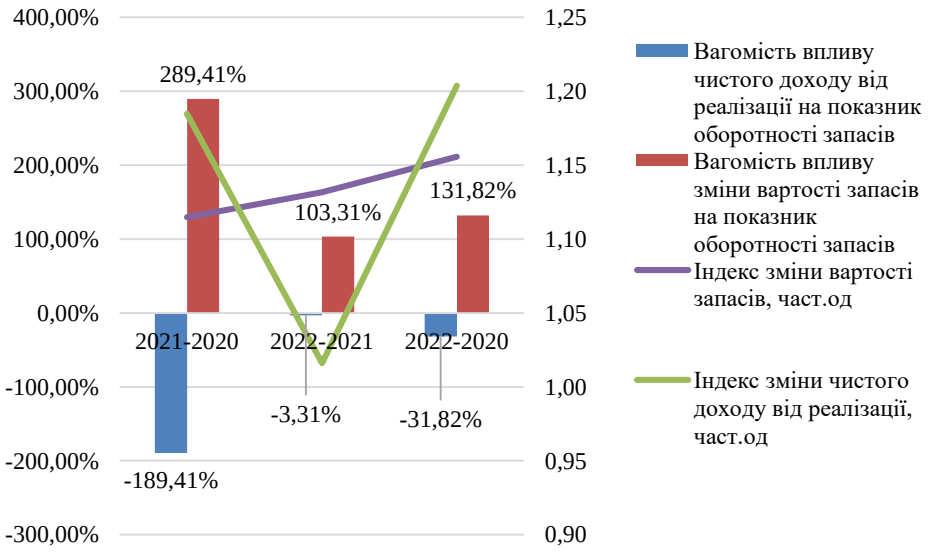

Рисунок 3.3 - Вагомість впливу показників на оборотності запасів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

У 2022 р. також маємо зниження швидкості оборотності, остання сповільнюється на 1,3631 рази на рік у порівняні до 2021 р. та на 1,707 рази відносно 2020 р. Також спостерігаємо, що зростання чистого доходу від реалізації продукції підвищує швидкість обернення (відносно 2021 р. на 0,0451 разів, відносно 2020 р. на 0,5412 рази). Зростання запасів маємо негативний вираз у коефіцієнті оборотності. Останні знижуються, на 1,4082 у 2022 р. відносно 2021 р. та на 2,24 рази відносно 2020 р.

Таблиця 3.4. – Факторний аналіз показника оборотності грошових коштів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Факторний аналіз коефіцієнту оборотності грошових коштів	2021-2020	2022-2021	2022-2020
Зміна коефіцієнту оборотності грошових коштів	6,2656	-16,9249	-10,6593
Вплив зміни чистого доходу від реалізації на показник оборотності грошових коштів	7,0340	0,5574	6,0039
Вплив зміни дебіторської заборгованості на показник оборотності грошових коштів	-0,7684	-17,4823	-16,6631
Перевірка	6,2656	-16,9249	-10,6593

Проаналізовано зміну показника оборотності грошових коштів. Встановлено, що останній у 2020 р. становив 38,44 разів на рік і на кінець 2022 р. скорочується до 27,78 разів на рік. Тобто має місце скорочення швидкості оборотності.

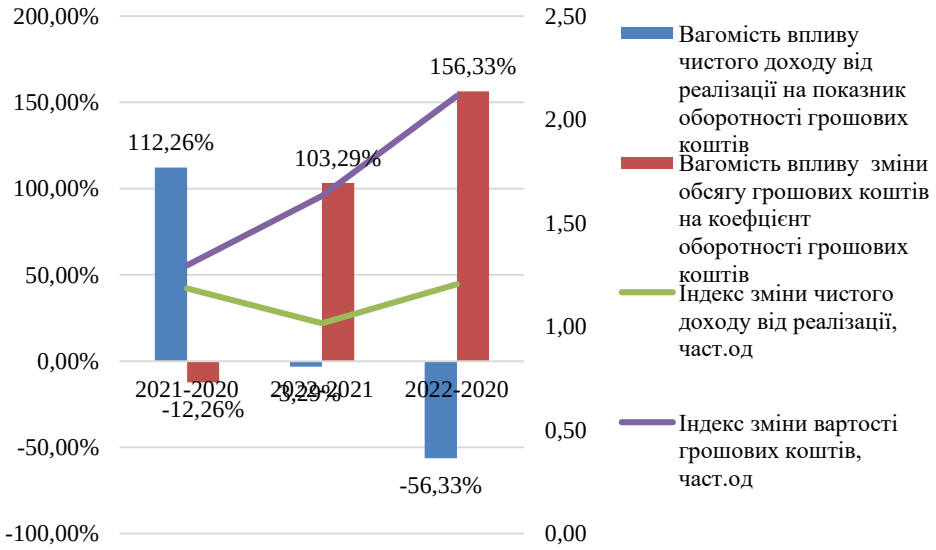

Рисунок 3.4 - Вагомість впливу показників на оборотності грошових коштів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Факторний аналіз показав, що скорочення є наслідком зростання величини грошових коштів на рахунках підприємства. А саме у 2021 р. відносно 2020 р. зростання вартості грошових коштів на рахунках банків зростає на 29,53% і це приносе зниження швидкості оберненості на 0,764 разів на р. (рисунок 3.4)

У наступному 2022 р. маємо також зростання коштів на рахунку у банках до 111107 тис. грн, отже коефіцієнт оборотності скорочується на 17,48 разів (відносно 2021 р.) та на 16,6631 разів (відносно 2020 р.). Виходячи з цього можна зробити висновок, що чим більше темп зростання суми коштів на рахунку у банках відносно темпу росту чистого доходу від реалізації, тим менше швидкість обернення.

Підводячи підсумок проведеного факторного аналізу, встановлено що зростання чистого доходу віл реалізації продукції має позитивний вплив на всі проаналізовані показники оборотності. При розробці пропозиції, щодо удосконалення стратегії управління оборотними ресурсами АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» пропонуємо зосередити увагу саме на зростанні виручки.

Наступним кроком пропонуємо скористатися методам кореляційно-регресивного аналізу за для виявлення залежності між показника оборотності оборотних ресурсів та техніко-економічними показниками.

Проведено аналіз наявності окресленої залежності. Встановлено, що коефіцієнт оборотності оборотних активів змінюється під впливом зміни обсягу готової продукції (ГП) у складі запасів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД». Наведена залежність описується рівнянням (формула 3.4)

$$К_{ОА} = 2,2691 - 0,00000079 \times ГП \qquad (3.4)$$

Відповідно до формули 3.4, чим більше на балансі підприємства обсяг готової продукції, тим менше коефіцієнт оборотності оборотних активів. Чим менше обсяг готової продукції, тим швидше відбувається оборотність оборотних активів.

Правильність кореляційної моделі підтверджується коефіцієнтом детермінації 0,7593 част.од. На рисунку 3.5 наведено розраховане значення коефіцієнту оборотності оборотних активів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД». Розрахунку було проведено за умови використання формули 3.4

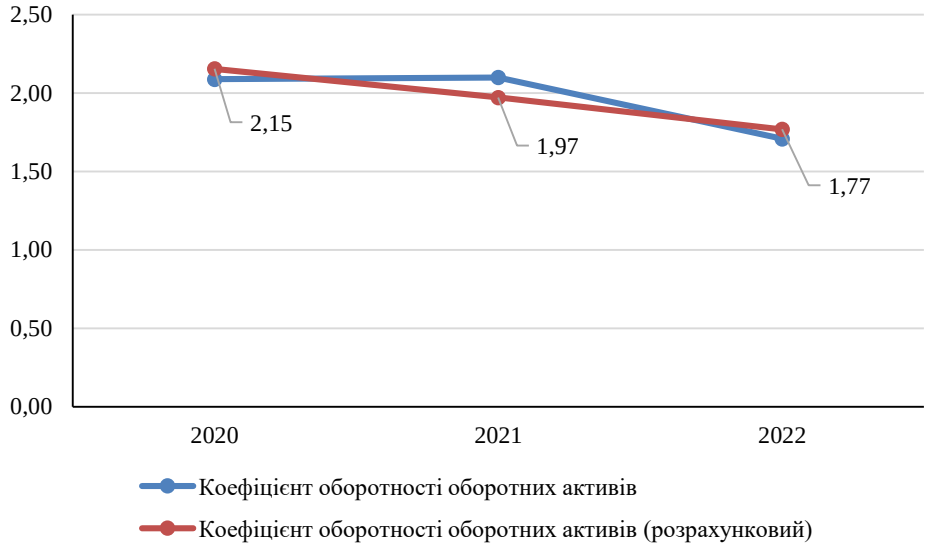

Рисунок 3.4 – Розраховане значення коефіцієнту оборотності оборотних активів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Формула 3.4 надає можливість виконати планування коефіцієнту оборотності оборотних активів виходячи з зміни обсягу готової продукції у вкладі запасів. Також можна виконати планування терміну оборотності оборотних активів.

На рисунку 3.5 наведено планові значення коефіцієнту оборотності оборотних ресурсів. Розрахунки проводилися за умови розгляду різних варіантів зниження обсягу готової продукції у запасах. Також розраховано планові значення терміну оборотності.

Отже висунуто припущення, щодо можливості зниження обсягу готової продукції у плановому році на 5%, 7%, 8%, 9% та 10% відносно 2022 р. Розрахунки показали, що зниження обсягу готової продукції на 5% приведе до

зростання коефіцієнту оборотності до 1,79 разів на рік, та зниження терміну оборотності до 200,64 днів (у 2022 р. термін оборонності становить 203,48 днів).

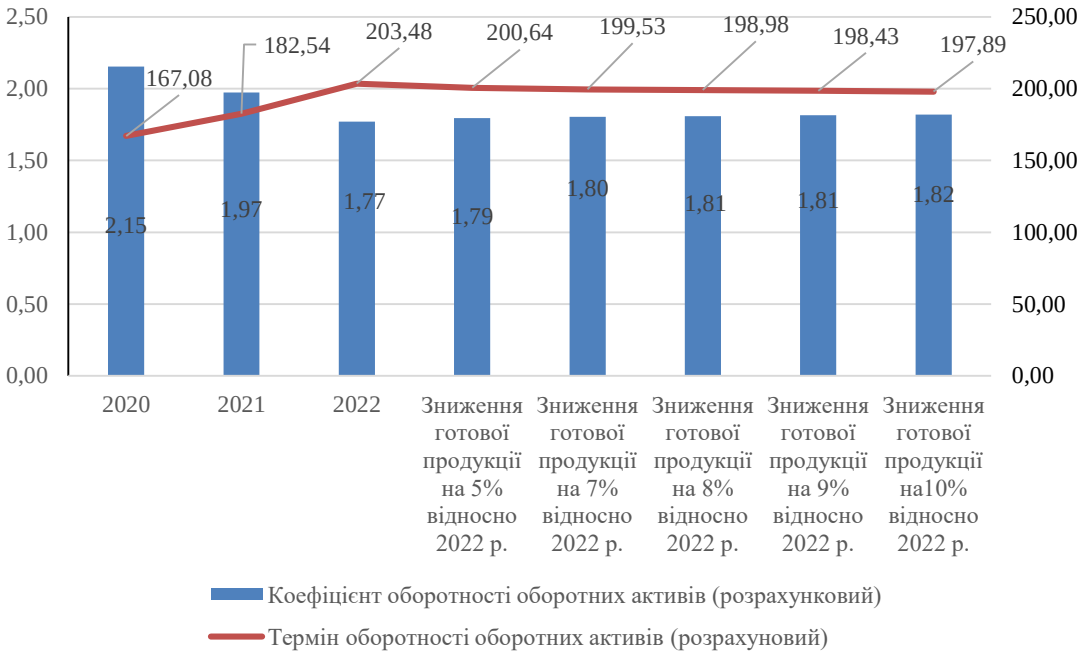

Рисунок 3.5– Планування коефіцієнту оборотності та терміну оборотності оборотних активів на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

За умови скорочення обсягу готової продукції на 10%, маємо зростання швидкості оборотності до 197,89 разів (тобто на 0,05 разів швидше ніж у 2022 р.) та тривалість оборотності скорочується на 5,5 днів. Можна зробити висновок про можливість розробки стратегії скорочення обсягу готової продукції у складі запасів.

Наступим кроком було виявлено наявність лінійної залежності між показниками чистого доходу від реалізації продукції та показником матеріаловіддачі. Встановлено, що чим більше показник матеріаловіддачі тим більше чистий дохід від реалізації продукції. Залежність описується формулою 3.5

$$ЧДРП=1912375,335+43034,23\times М_в \quad (3.5)$$

Використовуючи формулу 3.5 маємо можливість визначити планові значення показна чистого доходу від реалізації продукції на основі коефіцієнту матеріаловіддачі. Останній має щільну залежність від собівартості виробництва, а саме витрат матеріалів.

Підводячи підсумок проведеного факторного та кореляційного аналізу пропонуємо визначити напрямки формування стратегії зростання ефективності використання оборотних ресурсів:

Ефективне управління оборотними активами підприємства є важливим фактором забезпечення його фінансової стійкості та платоспроможності. Основними стратегіями управління оборотними активами, спрямованими на підвищення швидкості їх обертання, є: стратегія мінімізації оборотних активів; стратегія оптимізації структури оборотних активів та стратегія прискорення оборотності оборотних активів.

Розглянемо детальніше стратегію оптимізації структури оборотних активів. Остання має на меті визначення оптимального співвідношення між постійною та змінною частинами оборотних активів. Вибір найбільш ефективних форм і джерел фінансування оборотних активів. Окрему вагу необхідно приділити процесу формування оптимальної структури джерел фінансування оборотних активів

Цікавість визиває стратегія прискорення оборотності оборотних активів. Наведена стратегія передбачає впровадження ресурсозберігаючих технологій, модернізація обладнання для скорочення виробничого циклу. Удосконалення організації праці, підвищення кваліфікації персоналу для підвищення продуктивності. Оптимізація логістичних процесів для мінімізації часу доставки сировини та відвантаження готової продукції

Вибір конкретної стратегії управління оборотними активами залежить від галузевих особливостей підприємства, його фінансового стану, кон'юнктури ринку та інших факторів. Ефективна реалізація обраної стратегії дозволить підприємству підвищити ліквідність, рентабельність та конкурентоспроможність.

Практичне впровадження вище описаних стратегій пропонуємо розкрити у наступному параграфі.

3.2. Практичні аспекти провадження стратегії управління оборотними ресурсами на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Проведений факторний та кореляційний аналіз дозволив визначити напрямки формування стратегії управління оборотними ресурсами. Встановлено доцільність розгляду стратегій: оптимізації структури оборотних активів та стратегія прискорення оборотності оборотних активів.

Стратегію оптимізація структури оборотних активів можна розглянути виходячи з показників ризиковості оборотних ресурсів, які наведені у таблиці 2.5 та 2.9. Також доповнити таблицю показниками, що дозволять проаналізувати джерела фінансування оборотних ресурсів.

При формуванні оптимальної структури оборотних ресурсів пропонуємо орієнтуватися на структуру, що дозволяла виробляти та реалізовувати більшу продукції. Для цього пропонуємо за базисні показники обрати показник 2020 р. Мова йде про структуру оборотних ресурсів та обсяг виробництва та реалізації продукції у натуральному виразі.

У таблиці 3.5 наведено структури оборотних ресурсів аналізованого підприємства. За останні три роки, на аналізованому підприємстві відбулись зміни щодо структури у напрямку зростання вартості запасів. При чому відмітимо, що зростання розпочалось з 2021 р. А саме маємо зростання вартості готової продукції у складі запасів у 2021 р. на до 30,27% (більше за два рази відносно 2020 р.). У наступному 2022 р. ситуація стала погіршуватися і знову зростання вартості запасів досягає 40,83%. Також зниження вартості дебіторської заборгованості у структурі оборотних ресурсів не є позитивним явищем за умови скорочення обсягів виробництва продукції.

Таблиця 3.5 – Структура оборонних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Стаття оборотних ресурсів	2020	2021	2022	Примітки щодо оптимізації
Запаси	52,83	58,09	75,92	Знизити потому вагу за умови підвищення частини дебіторської заборгованості
виробничі запаси	34,18	24,56	31,30	х
незавершене виробництво	3,98	2,69	3,57	х
готова продукція	13,75	30,27	40,83	Розробити заходи, щодо реалізації готової продукції (рисунок 3.5)
товари	0,92	0,56	0,22	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги	36,81	29,82	12,79	Може бути зростання за умови реалізації готової продукції
Дебіторська заборгованість за розрахунками	0,00	0,00	0,00	х
Дебіторська заборгованість за розрахунками : за виданими авансами	2,23	3,72	2,30	х
Дебіторська заборгованість за розрахунками: з бюджетом	2,24	3,29	2,13	х
Інша поточна дебіторська заборгованість	0,38	0,32	0,21	х
Гроші та їх еквіваленти	5,43	4,70	6,15	х
Витрат майбутніх періодів	0,08	0,08	0,30	х
Інші оборотні активи	0,00	0,00	0,20	х

Виходячи з інформації, що наведена у таблиці 3.5 пропонуємо розглянути заходи щодо реалізації готової продукції. Остання у 2022 р. складала 737429 тис. грн. Враховуючи необхідність зниження обсягу готової продукції доцільно розглянути напрямки зростання обсягу реалізації продукції

Першим напрямком проборонуємо визначити розвиток мережі збуту. Розширення каналів продажу, включаючи оптову та роздрібну торгівлю, а також можливість дистанційного замовлення через веб-сайт. АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» реалізує свою продукцію у Аптеках України. Разом з тим сучасні світові тенденції передбачають можливість реалізовувати фармацевтичних засоби у супермаркетах. Тому пропонуємо розглянути

можливість представлення продукції на полицях супермаркетів «АТБ», «Сільпо» та «Варус».

Алгоритм продажу фармацевтичної продукції у супермаркетах «АТБ», «Сільпо» та «Варус» може включати наступні кроки: укладання договорів про співпрацю; формування оптимального асортименту товарів, організація логістики поставок, розміщення та оформлення аптечних відділів та проведення рекламних акцій та промоцій (рисунок 3.6).

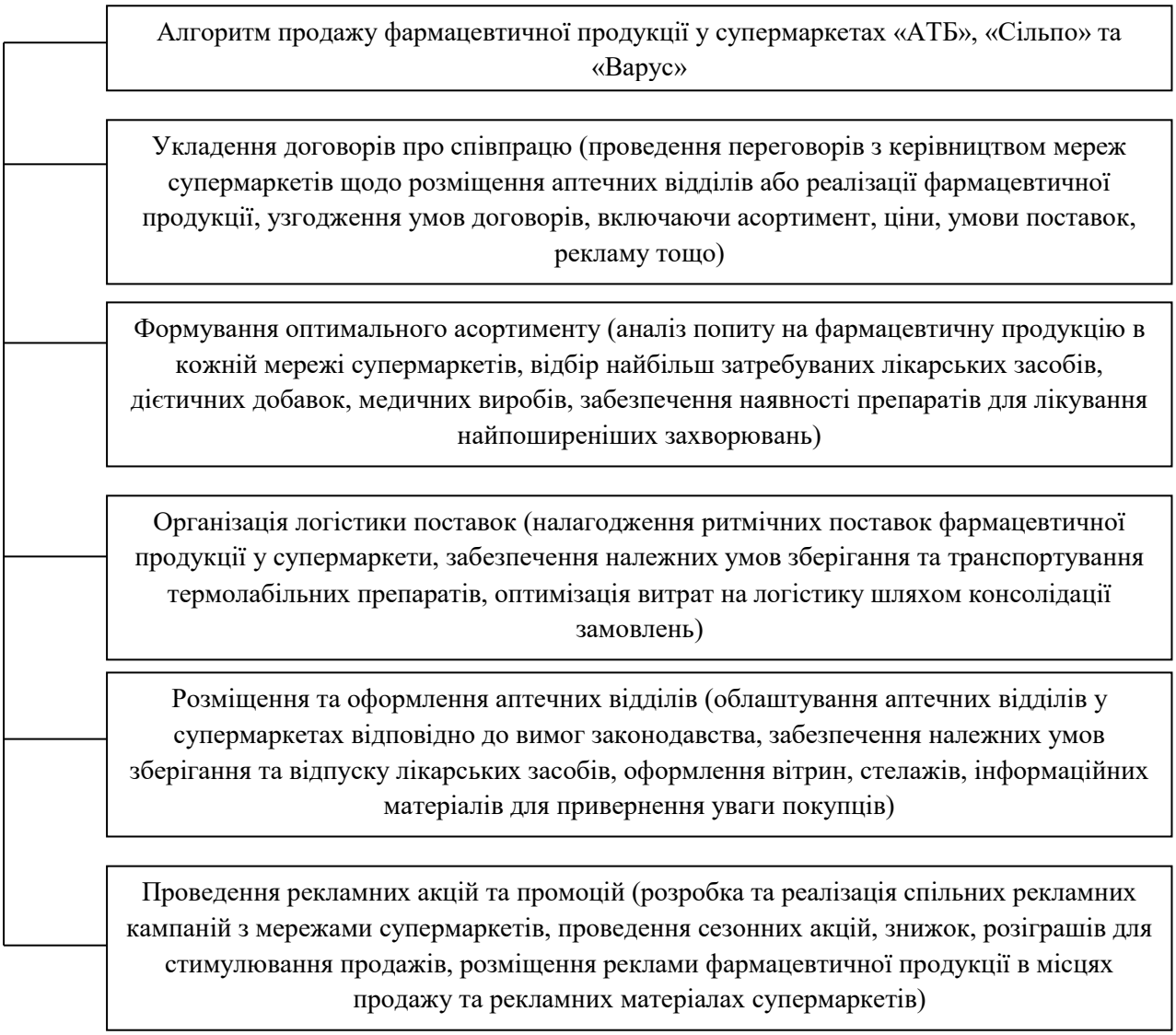

Рисунок 3.6 - Алгоритм продажу фармацевтичної продукції у супермаркетах «АТБ», «Сільпо» та «Варус»

Реалізація даного алгоритму дозволить фармацевтичному виробнику ефективно просувати свою продукцію через мережі супермаркетів "АТБ", "Сільпо" та "Варус", збільшити обсяги продажів та охопити нові сегменти споживачів.

Для того, що вийти на обсяг запасів готової продукції, що був сформований на кінець 2020 р. маємо необхідність реалізувати продукції на суму 568539 тис. грн. Враховуючи, що продукція АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» на 1/7 складається з дієтичних добавок, отже пропонуємо саме їх реалізовувати у супермаркетах продукцію на суму 105347 тис. грн.

Через мережу «АТБ» пропонуємо реалізувати готову продукцію у обсязі 35100 тис. грн. Через мережу «СІЛЬПО» реалізовувати продукцію на суму 40247 тис. грн. та через мережу «Варус» - 30000 тис. грн.

Виходячи з цього обсяг залишків готової продукції на балансі підприємства у плановому періоді становитиме:

737429- 105347 = 632082 тис. грн, тобто зменшиться на 14,28%

Зміна обсягу готової продукції у складі запасів надає можливість визначити планове значення коефіцієнту оборотності оборотних ресурсів (формула 3.4).

$$К_{ОА\ план}=2,2691 - 0,00000079\times632082$$

$$К_{ОА\ план}=1,84$$

Виходячи із розрахунків маємо, що за умови зниження обсягу готової продукції у складі запасів на 14,28% маємо зростання коефіцієнту оборотності оборотних ресурсів на 0,07 разів на рік. Маючи планове значення коефіцієнту оборотності оборотних ресурсів маємо можливість визначити планове значення чистого доходу від реалізації продукції. Останній визначатиметься за формулою:

$$ЧДРП=ОА\times К_{ОА}$$

При планування чистого доходу від реалізації продукції, обсяг оборотних активів залишаємо на рівні 2022 р. адже у роботі запропоновано саме зміну структури на користь дебіторської заборгованості.

ЧДРП_план=1806188×1,84; ЧДПР_план = 3323385,92 тис. грн

Термін оборотності оборотних активів у плановому періоді становитиме:

$$T_{ОА} = \frac{360}{1,84};\ T_{ОА} = 195,6 \text{ днів}$$

Зростання швидкості оберненості оборотних ресурсів на 0,07 разів на рік, скорочується термін оборонності на 14 днів. Також зниження матиме відображення у загальному обсязі запасів підприємства:

1371271-105347=1265924 тис. грн або на 7,68% відносно 2022 р.

Реалізація продукції через мережу супермаркетів за умови подальшого розрахунку підвищить обсяг дебіторської заборгованості. Таким чином планове значення дебіторської заборгованості становитиме:

314747+105347=420094 тис грн, тобто зросте відносно 2022 р. на 33,47%

Виходячи з вище наведеного маємо можливість визначити плані значення обсягу виробництва продукції надає розроблена кореляційно-регресивна модель (формула 3.6). Остання передбачає, що чим менше величина запасів (З) тим більше обсяг виробництва продукції (ОВП) у натуральному виразі.

ОВП=89745,98-0,022×З (3.6)

Окреслена модель надає можливість визначити плановий обсягу виробництва продукції за умови оптимізації запасів. Справедливість окресленої моделі підтверджується коефіцієнтом детермінації, останній становить 0,68 част.од

$$ОВП_план = 89745,98-0,022\times1265924;$$

$$ОВП_план=61137,91 \text{ упаковок}$$

Також маємо можливість визначити плановий показник обсягу реалізації продукції у натуральному виразі. Для цього виявлено наявність кореляційної залежності між обсягом реалізації продукції у натуральному вигляді та дебіторською заборгованістю (формула 3.7).

$$ОРП=33244,92+0,0708\times ДЗ \quad (3.7)$$

Відповідно до розробленої моделі, чим більше обсяг дебіторської заборгованості тим більше обсяг реалізації продукції у натуральному виразі має підприємство.

$$ОРП_план=33244,92+0,0708\times420094$$

$$ОРП_план=63019,91 \text{ упаковок}$$

Отримані планові показники надають можливість виконати планування показників оборотності оборотних ресурсів. У таблиці 3.6 наведено узагальнені значення планових показників

Таблиця 3.6 – Планові показники діяльності АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Показник	2022 р.	Плановий період	Абсолютне відхилення	Примітки
Запаси	1371271,00	1265924	-105347	Зниження за умови розширення каналі збуту
у т.ч. готова продукції	737429,00	632082	-105347	

Показник	2022 р.	Плановий період	Абсолютне відхилення	Примітки
Обсяг дебіторської заборгованості	314747	420094	105347	Підвищується за умови зростання обсягу реалізації
Обсяг виробництва продукції, упаковок	57071,59	61137,91684	4066,32684	Спланова за формулою 3.6
Обсяг реалізації продукції, упаковок	55152,9	63019,91874	7867,01874	Спланова за формулою 3.7
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,7	1,84	0,14	Спланова за формулою 3.4
Термін оборотності, дні	210,64	195,6	-15,04	Спланова на базі коефіцієнту оборотності оборотних ресурсів
Чистий дохід від реалізації продукції , тис. грн	3086842	3323385,92	236543,92	Спланова на базі показника оборотності оборотних ресурсів

Виходячи з інформації, що наведена у таблиці 3.6 маємо можливість виконати планування груп показників ефективність використання оборотних ресурсів у розрізі ефективності їх грошової складової. Це дозволить визначити, як запропоновані заходи впливатимуть на ефективність використання оборотних ресурсів.

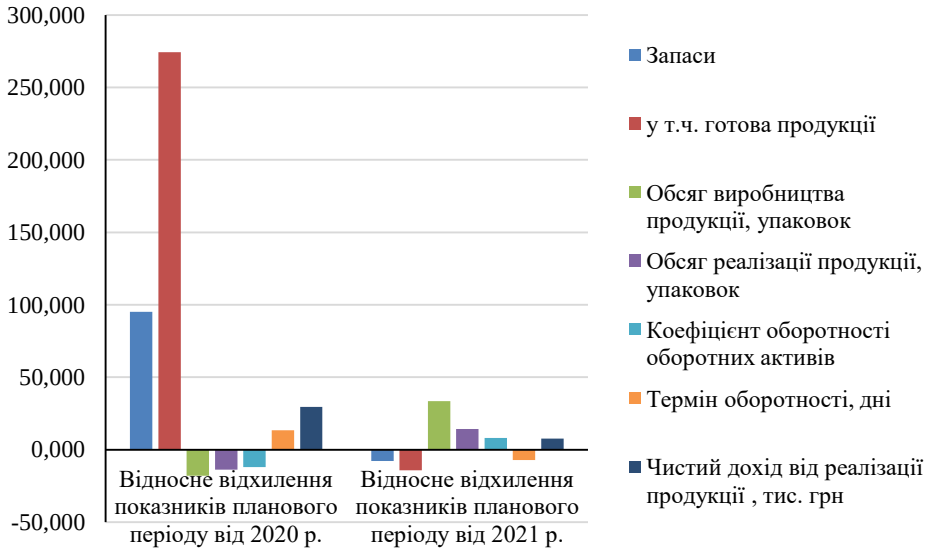

Рисунок 3.7 – Відносне відхилення планових показників від 2020 р. та 2022 р. на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

На рисунку 3.6 наведено відносні відхилення показників, що було сплановано у таблиці 3.6 від 2020 р. та 2022 р. Порівняння відносно 2020 р. надає можливість виявити резерв майбутнього зростання ефективності, що показувало підприємство три роки тому.

При плануванні показників ефективність використання оборотних ресурсів у розрізі ефективності їх грошової складової було використані коефіцієнти, що розраховані у таблиці 3.6.

Таблиця 3.7 – Планування показників ефективність використання оборотних ресурсів у розрізі ефективності їх грошової складової АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД»

Показники	2022 р.	Планові значення	Абсолютне відхилення
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, част.од	1,7090	1,8400	0,1310
Термін оборотності оборотних активів, днів	210,6450	195,6000	-15,0450
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, част.од	9,8074	7,9111	-1,8963
Термін оборотності дебіторської заборгованості, днів	36,7071	45,5060	8,7989
Коефіцієнт оборотності грошових кошів, част.од	27,7826	29,9116	2,1290
Термін оборотності грошових коштів, днів	12,9577	12,0355	-0,9223
Коефіцієнт завантаження оборотних коштів, част.од	0,5851	0,5435	-0,0416
Коефіцієнт рентабельності оборотних коштів, %	0,1216	0,1456	0,0240

Виходячи з розрахунків, що наведені у таблиці 3.7 маємо що зростання чистого доходу від реалізації продукції у планового періоду призвело до зростання швидкості оборотності оборотних ресурсів. Також зростання дебіторської заборгованості призвело до вповільнення швидкості її обернення з 9,8 разів на рік до 7,9 разів на рік. Коефіцієнт оборотності грошових коштів зростає з 27,78 разів до 29,91 разів на рік, термін оборотності скорочується на 0,9233 дні. Також маємо зростання рентабельності оборотних ресурсів з 0,1216 част.од до 0,1456 част.од.

Підводячи підсумок вище окреслених заходів формування стратегії підвищення ефективності використання оборотних ресурсів на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» зазначимо, що зростання обсягу реалізації продукції через мережу супермаркетів надає позитивний ефект.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційні роботі визначено, що оборотні ресурс – це сукупність майнових цінностей підприємства, які обслуговують поточну господарську діяльність підприємства і повністю споживаються протягом одного операційного циклу.

У роботі запропоновано алгоритм аналізу оборотних ресурсів. Отже виходячи з окресленої методики, оборотні ресурси аналізують у двох напрямках, а саме досліджується стан оборотних ресурсів та стан джерел їх фінансування. Таким підхід надає можливість виконати всебічний аналіз ефективності використання трудових ресурсів.

Апробацію методики виконано на прикладі підприємства ПАТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІНІ ЗАВОД». Отже підводячи підсумок проведено аналіз показників техніко-економічного стану на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» зазначимо, що аналізоване підприємство протягом 2020-2022 рр. не було збитковим, разом з тим маємо зниження обсягів виробництва та реалізації продукції. Разом з ним у 2022 р. маємо зростання фінансового результат на 30,49% відносно 2021 р. Фінансовий стан підприємства вважається на задовільному стані, що відповідає загальній тенденції. У наступному параграфі пропонуємо детальніше проаналізувати стратегію управління оборотними ресурсами підприємства.

Проведено аналіз оборотних ресурсів за розробленою методикою. Наведено розраховані значення коефіцієнтів, що вказують на ефективність використання оборотних ресурсів у розрізі ефективності їх грошової складової. Наведено розраховані значення матеріальної складової використання оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» за 2020-2022 рр та їх динаміка. Наведено розраховані ризиковості оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» за 2020-2022 рр та їх динаміка

Підводячи підсумок вище проведеного аналізу ефективності використання оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» можна зробити наступні висновки:

протягом 2020-2022 рр. маєм місце зниження обсягу виробництва продукції (-18,95%), що вказує на погіршення спроможності у реалізації готової продукції. Адже обсяг останньої на балансі підприємства зростає у 4,3 рази протягом аналізованого періоду. Отже стратегію подальшого управління оборотним ресурсами можна заснувати на зменшення готової продукції;

прослідковуємо зростання вартості запасів підприємства за 2020-2022 рр. більші ніж у 2 рази, що вказує на можливість оптимізації запасів;

знижується вартість дебіторської заборгованості, що за умови скорочення обсягу виробництва та реалізації продукції можна вважати негативним явищем;

аналіз фінансового стану показав зниження ефективності використання оборотних ресурсів АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД».

З метою виявлення резервів підвищення ефективності використання оборотних ресурсів проведено факторний та кореляційно-регресивний аналіз.

Підводячи підсумок проведеного факторного та кореляційного аналізу пропонуємо визначити напрямки формування стратегії зростання ефективності використання оборотних ресурсів:

Ефективне управління оборотними активами підприємства є важливим фактором забезпечення його фінансової стійкості та платоспроможності. Основними стратегіями управління оборотними активами, спрямованими на підвищення швидкості їх обертання, є:

стратегія мінімізації оборотних активів;

стратегія оптимізації структури оборотних активів та стратегія прискорення оборотності оборотних активів.

У роботі виконано розробку стратегії оптимізації структури оборотних активів. Остання має на меті визначення оптимального співвідношення між постійною та змінною частинами оборотних активів. Вибір найбільш ефективних форм і джерел фінансування оборотних активів. Окрему вагу необхідно приділити

процесу формування оптимальної структури джерел фінансування оборотних активів.

При формуванні оптимальної структури оборотних ресурсів пропонуємо орієнтуватися на структуру, що дозволяла виробляти та реалізовувати більшу продукції

Аналіз техніко-економічних показників та ефективності використання оборотних ресурсів дозволив зробити висновок, щодо доцільності розробки заходів з стимулювання збуту. Резервом зростання збуту є зростання залишків готової продукції на складах підприємства.

Остання у 2022 р. складала 737429 тис. грн. Враховуючи необхідність зниження обсягу готової продукції доцільно розглянути напрямки зростання обсягу реалізації продукції

Першим напрямком пробоpонуємо визначити розвиток мережі збуту. Розширення каналів продажу, включаючи оптову та роздрібну торгівлю, а також можливість дистанційного замовлення через веб-сайт. АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» реалізує свою продукцію у Аптеках України. Разом з тим сучасні світові тенденції передбачають можливість реалізовувати фармацевтичних засоби у супермаркетах. Тому пропонуємо розглянути можливість представлення продукції на полицях супермаркетів «АТБ», «Сільпо» та «Варус».

Алгоритм продажу фармацевтичної продукції у супермаркетах «АТБ», «Сільпо» та «Варус» може включати наступні кроки: укладання договорів про співпрацю; формування оптимального асортименту товарів, організація логістики поставок, розміщення та оформлення аптечних відділів та проведення рекламних акцій та промоцій.

Планові результати виконання запропоновано алгоритму наведено у таблицях та на рисунках. Виходячи з розрахунків, маємо що зростання чистого доходу від реалізації продукції у планового періоду призвело до зростання швидкості оборотності оборотних ресурсів. Також зростання дебіторської заборгованості призвело до вповільнення швидкості її обернення з 9,8 разів на рік

до 7,9 разів на рік. Коефіцієнт оборотності грошових коштів зростає з 27,78 разів до 29,91 разів на рік, термін оборотності скорочується на 0,9233 дні. Також маємо зростання рентабельності оборотних ресурсів з 0,1216 част.од до 0,1456 част.од.

Підводячи підсумок вище окреслених заходів формування стратегії підвищення ефективності використання оборотних ресурсів на АТ «КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД» зазначимо, що зростання обсягу реалізації продукції через мережу супермаркетів надає позитивний ефект.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Акопян, А. А., Радько Л. В. Підвищення ефективності використання оборотних коштів. *Формування ринкових відносин України*. 2010. №5. С. 45-48.

2. Бланк, И. А. Финансовый менеджмент : учебный курс. Київ : Ника-Центр, 1999. 528 с.

3. Демченко, Т. Економічна сутність оборотних активів та проблеми їх визнання і класифікації 2011. URL:http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/2519/1/Demchenko_stat1.pdf (дата звернення 15.04.2023)

4. Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. 3-тє вид. Київ. : Знання, 2008. 483 с.

5. Коваленко, Л. О. Фінанси підприємств: навч. посібник. Ніжин : ФОП Лук'яненко В. В. ТПК «Орхідея», 2016. – 394с.

6. Маргасова, В. Г., Сорока І. М.. Особливості управління оборотними активами підприємств харчової промисловості України. *Науковий вісник ЧДІЕУ.* 2013. № 2 (18). С.121 – 124.

7. Нестеренко, С. С. Структурні зміни оборотного капіталу та їх вплив на фінансовий стан підприємств харчової промисловості. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2011. №2. С.187-197.

8. Рилєєв, С.В., Юрій С. М. Статистично-економічний аналіз оборотних активів у запасах товарно-матеріальних цінностей харчової промисловості. *Облік, аналіз, аудит*. 2011. № 7. С. 21-28.

9. Савчук, В. П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций. Київ : Максимум, 2008. 600 с.

10. Брушко Г. В. Методологічні основи управління оборотними активами. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/knp/179_31– 33.pdf.

11. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http:/ /www.ukrstat.gov.ua

12. Гаценко-Колумбет О. П. Оборотні активи підприємства: проблеми теорії Обліку. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. Серія : Економічні науки. 2013. № 1. С. 42-47.

13. Донін Є.О. Особливості сучасних підходів щодо специфіки класифікації оборотних активів підприємства. *Економіка і організація управління*. 2018. № 1 (29). С.75-84.

14. Касапова І. С. Дослідження економічної сутності категорії "оборотний капітал". *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2016. № 2. С. 228-234

15. Коваленко О. В. Формування і використання оборотного капіталу підприємства: пошук шляхів підвищення ефективності. *Причорноморські економічні студії.* 2019. № 41. С. 203-208.

16. Костенко А. М. Шляхи удосконалення механізму управління оборотним капіталом підприємств України. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2017. № 4. С. 46-57

17. Кошельок Г. В., Коваль В. В., Белік Д .О. Теоретичні основи оптимізації структури оборотних коштів підприємства. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2015. № 1. С. 50-57

18. Купріна Н. М., Васьковська К. О., Пчелянська Г. Б., Величко О. М. Оборотні активи підприємства: аспекти бухгалтерського обліку за національними та міжнародними стандартами та їх класифікація. *Економіка харчової промисловості*. 2020. Т. 12, Вип. 4. С. 65-78.

19. Мордань Є. Ю., Сумченко А. О. Методичний підхід до побудови системи управління оборотними активами підприємства. *Вісник Сумського державного університету. Серія : Економіка*. 2019. № 4. С. 24-34.

20. Мартиненко В.П. Прогресивні підходи до управління оборотними активами підприємств. *Сучасні проблеми економіки і підприємництво*. 2016. № 18. С. 225–229

21. Непочатенко О. О., Бечко П. К., Попиченко Д. А. Теоретичне обґрунтування сутності оборотних активів. *Інноваційна економіка*. 2015. № 4. С. 265-273.

22. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 10.08.2021 № 336/22868 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Tex

23. Савченко А.М. Оборотні активи виробничого підприємства в сучасних умовах: обліково-аналітичний аспект. *Східна Європа: Економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 6 (23). С. 698-705.

24. Севрук Є. М. Система управління фінансуванням оборотних активів підприємства торгівлі. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. Вип. 4(1). С. 126-130.

25. Стратійчук В. М. Фінансування оборотних активів підприємств торгівлі. України: тенденції розвитку та фактори впливу. *Економічний простір*. 2020. № 157. С. 60-64

26. Офіційний сайт підприємства ДП «ВО ПМЗ ім. О. М. Макарова» https://yuzhmash.com/ua/pro-kompaniyu/publichna-informatsiya/zviti/

27. Фурса Т. П. Концептуальні засади управління оборотними активами підприємства. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка.* 2014. Т. 19, Вип. 1(2). С. 184-187.

28. Череп О. Г., Д. М. Іванченко. Оптимізація структури оборотних активів підприємства в межах фінансової реструктуризації. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки.* 2018. № 1. С. 37-43.

29. Чобіток В. І., Пятилокотова К. С. Управління оборотними активами підприємства: теоретичний аспект. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. Вип. 41. С. 230-234.

30. Чухно І. С. Визначення економічної сутності поняття "оборотні активи підприємства. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2009. Вип. 3. С. 358-363.

31. Шаповалов А. А. Сутність та роль оборотних активів в господарській діяльності так ругообігу коштів підприємств. *Студентський науковий вісник [МНАУ]. Економічні науки.* 2017. Вип. 2 (17). Ч. 1. С. 25-31.

32. Швець Ю.О., Скворцова А.В. Управління оборотними активами підприємств. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2015. № 13. С. 127–130.

33. Шматковська Т. О, Демедюк Л. К. Деякі аспекти проблематики управління оборотними активами на підприємстві. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2016. № 3. С. 174-184.

34. Шум М. А., Москалюк О.В. Економічна сутність оборотних активів підприємства на сучасному етапі розвитку економіки України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 6(3). С. 17-19.

35. Brealey Myers - Principles of Corporate Finance. URL: https://marcelodelfino.net/files/Brealey__Myers_y_Allen_2009_Principles_of_corporate_finance.pdf

36. Merton, Robert C. and Zvi Bodie. “A Conceptual Framework for Analyzing the Financial Environment.” URL: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w10620/w10620.pd

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2023	01	01
Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД"** за ЄДРПОУ	35251822		
Територія Україна м. Київ за КАТОТТГ[1]	UA80000000000719633		
Організаційно-правова форма господарювання Приватне підприємство за КОПФГ	120		
Вид економічної діяльності Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів за КВЕД	21.20		

Середня кількість працівників[2] 877

Адреса, телефон вулиця Копилівська, буд. 38, м. КИЇВ, 04073 4610335

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2022 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

АКТИВ	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	2а	3	4
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	10	12 619	12 876
первісна вартість	1001		26 762	32 464
накопичена амортизація	1002		14 143	19 588
Незавершені капітальні інвестиції	1005	9	71 955	75 210
Основні засоби	1010	9	430 591	380 677
первісна вартість	1011		874 100	942 892
знос	1012		443 509	562 215
Інвестиційна нерухомість	1015		-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016		-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017		-	-
Довгострокові біологічні активи	1020		-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021		-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022		-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		-	-
інші фінансові інвестиції	1035		-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		-	-
Відстрочені податкові активи	1045		-	-
Гудвіл	1050		-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065		-	-
Інші необоротні активи	1090		-	-
Усього за розділом I	**1095**		**515 165**	**468 763**
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	11	840 538	1 371 271
виробничі запаси	1101		355 451	565 269
незавершене виробництво	1102		38 897	64 516
готова продукція	1103		438 069	737 429
товари	1104		8 120	4 057
Поточні біологічні активи	1110		-	-
Депозити перестрахування	1115		-	-
Векселі одержані	1120		-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	12	431 525	231 014
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	12	53 803	41 457
з бюджетом	1135	12	47 554	38 485
у тому числі з податку на прибуток	1136		-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	12	4 600	3 791
Поточні фінансові інвестиції	1160		-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	13	67 952	136 107
готівка	1166		3	4
рахунки в банках	1167		67 948	111 103
Витрати майбутніх періодів	1170		1 097	5 497
Частка перестраховика у страхових резервах	1180		-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181		-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182		-	-

Продов.додатку А

резервах незароблених премій	1183		-	-
інших страхових резервах	1184		-	-
Інші оборотні активи	1190		-	3 566
Усього за розділом II	**1195**		**1 447 069**	**1 831 188**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		-	-
Баланс	1300		**1 962 234**	**2 299 951**
Пасив	**Код рядка**	**Примітка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
1	**2**	**2а**	**3**	**4**
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	14	15 368	15 368
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		-	-
Капітал у дооцінках	1405		351 197	346 474
Додатковий капітал	1410		-	-
емісійний дохід	1411		-	-
накопичені курсові різниці	1412		-	-
Резервний капітал	1415		-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		1 280 353	1 505 683
Неоплачений капітал	1425		(-)	(-)
Вилучений капітал	1430		(-)	(-)
Інші резерви	1435		-	-
Усього за розділом I	**1495**		**1 646 918**	**1 867 525**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	15	37 568	11 253
Пенсійні зобов'язання	1505		-	-
Довгострокові кредити банків	1510		-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	15	3 119	2 387
Довгострокові забезпечення	1520		-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		-	-
Цільове фінансування	1525		-	-
благодійна допомога	1526		-	-
Страхові резерви	1530		-	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531		-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532		-	-
резерв незароблених премій	1533		-	-
інші страхові резерви	1534		-	-
Інвестиційні контракти	1535		-	-
Призовий фонд	1540		-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545		-	-
Усього за розділом II	**1595**		**40 687**	**13 640**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600		-	-
Векселі видані	1605		-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		-	-
товари, роботи, послуги	1615	17	184 056	268 804
розрахунками з бюджетом	1620	17	16 388	11 940
у тому числі з податку на прибуток	1621		15 076	8 343
розрахунками зі страхування	1625	17	4 246	3 162
розрахунками з оплати праці	1630	17	13 870	15 640
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	17	3	716
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645		-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		-	-
Поточні забезпечення	1660	18	47 555	114 510
Доходи майбутніх періодів	1665		-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	17	8 511	4 014
Усього за розділом III	**1695**		**274 629**	**418 786**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		-	-
Баланс	1900		**1 962 234**	**2 299 951**

Керівник Телявський Володимир Іванович

Головний бухгалтер Павленко Тетяна Євгенівна

5

Продов.додатку А

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2023	01	01
Підприємство ЄДРПОУ	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД" за	35251822		

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за Рік 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

I.ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	2а	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6	3 086 842	3 037 919
Чисті зароблені страхові премії	*2010*		-	-
премії підписані, валова сума	*2011*		-	-
премії, передані у перестрахування	*2012*		-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	*2013*		-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	*2014*		-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	6	(1 632 581)	(647 270)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	*2070*		-	-
Валовий: прибуток	2090		1 454 261	1 390 649
збиток	2095		(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	*2105*		-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	*2110*		-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	*2111*		-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	*2112*		-	-
Інші операційні доходи	2120	6	40 395	8 528
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2121*		-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2122*		-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	*2123*		-	-
Адміністративні витрати	2130	6	(131 120)	(101 578)
Витрати на збут	2150	6	(862 490)	(994 583)
Інші операційні витрати	2180	6	(199 657)	(96 598)
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2181*		-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2182*		-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		301 389	206 418
збиток	2195		(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200		-	-
Інші фінансові доходи	2220	6	5 843	1 741
Інші доходи	2240	6	2 117	1 180
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	*2241*		-	-
Фінансові витрати	2250	6	(3 726)	(1 389)
Втрати від участі в капіталі	2255		(-)	(-)
Інші витрати	2270	6	(30 134)	(1 021)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	*2275*		-	-
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		275 489	206 929

Продов.додатку А

збиток	2295		(-)	(-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	7	(55 918)	(38 663)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		219 571	168 266
збиток	2355		(-)	(-

II.СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	2а	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		1 036	1 217
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		-	-
Накопичені курсові різниці	2410		-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		-	-
Інший сукупний дохід	2445		-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**		1 036	1 217
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**		1 036	1 217
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**		220 607	169 483

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	2а	3	4
Матеріальні затрати	2500		1 684 683	1 586 315
Витрати на оплату праці	2505		394 499	373 713
Відрахування на соціальні заходи	2510		76 021	74 318
Амортизація	2515		131 175	141 918
Інші операційні витрати	2520		539 470	663 765
Разом	**2550**		2 825 848	2 840 029

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	2а	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		31364	31364
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	8	7 000,73332	5 364,94070
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650		-	-

Керівник Телявський Володимир Іванович

Головний бухгалтер Павленко Тетяна Євгенівна